

Ora Ĵurnalo

ĴURNALO, KIU NE APERAS ĈIUTAGE, SED LEGEBLAS ĈIUTAGE

Numero 63, Junio-Julio 2023

Magazino por kulturo kaj plezuro

Bonvolu viziti nian retpaĝon:

www.esperanto-gbg.org

Enhavo

Bildo de la Literatura domo	1	Odoroj allogas kulojn	28
Enhavo.....	2	Zlatan	29
Espeporko meditas.....	3	La ardeo ekflugas – Hägern lyfter.....	30
La Literatura Domo de Gotenburgo.....	4	Rakonto de Quora, trovita de Roger Nilsson.....	31
La somera kurso de la Esperanto Societo de Gotenburgo	4	Mensa aritmetiko.....	32
Vizito al la biblioteko de Stannum la 15an de junio.....	8	Vendi kaj aĉeti monerojn, eĉ esperanta monero.....	32
Infano ricevis esperanto-poŝtkarton en la jaro 1953.....	8	Raporto de la Urba Asembleo 23-05-25	33
”Ĉu vi volus veni pilgrimi?”	9	La laboro por la klimato en la komunumo Alingsås.....	34
Preĝeja semajnfino en Sáltoluokta	12	Västsahara – en annan ockupation	35
La katedralo de Derby (Derby).....	13	Valhallabadet.....	37
Ĉarma Lovisa	17	Ĉio estas grava	38
El Odeso, Ukrainio, venas nova kontribuanto al Ora Ĵurnalo – Tatiana Auderskaja	19		
La bela rozo	19		
Erinaco.....	20		
Saluton el Aŭstralio	21		
Aventuro en Naŝvilo, Tenesio, kun Kristina Jonäng	23		
La buso kiu eraris pri la vojo.....	24		

Legu pri la ĉarma finnlanda urbo Lovisa en p. 17.

Pri Ora Ĵurnalo

Ora Ĵurnalo estas eldonata de Esperanto-Societo de Gotenburgo por subteni la esperantobibliotekon en Stannum, Östadsvägen 68.

Redaktantoj: Siv Burell, 070-721 34 79, siv.burell@gmail.com kaj Ingegerd Granat, 073-502 53 32, ingegerd.granat@gmail.com.

Fina paĝaranĝo: Andreas Nordström, arendsian@hotmail.com.

Kontaktu iun el la redaktantoj kiam vi volas viziti la bibliotekon, ili malfermos al vi!

Limdato por manuskriptoj estas la 1:a en ĉiu monato. Ni deziras kontribuaĵojn pri kulturo, naturo, lingvo, vivstilo, sano, manĝaĵo kaj rakontoj en diversaj temoj.

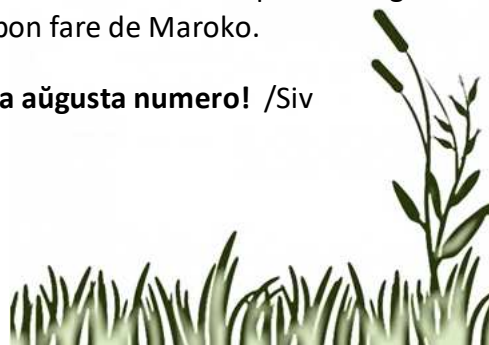
Espeporko meditas

- 🌸 **Post multe da problemoj** aranĝi kurstagojn – antaŭ somermezo, tamen estis kursoj, ne en Gotenburgo, sed en najbara komunumo. Unue mankis kursejo, instruistoj kaj dum la unua tago mankis akvo en la kursejo. Tamen problemo post problemo solviĝis. La vetero estis bonega. La etoso ankaŭ estis bonega.
- 🌸 **Du pastroj**, Ragnhild kaj Emelie, kontribuas per tekstoj kaj bildoj. Du pilgrimadoj unu en la sudo, alia en la nordo, troviĝas en ĉi tiu somera numero. Preĝejoj aspektas malsame – la impona katedralo de Derby, la moderna Ekumena preĝejo en Gråbo kaj la eta Samea preĝejo – ili malsimilas, sed la enhavo de la diservoj plejmulte similas.
- 🌸 **Kalkulado:** Ĝuu la mensan matematikon de Roger, ĝuu la vendon kaj aĉeton de esperantaj moneroj en Londono, la multajn enpafitajn golojn de Zlatan kaj la multajn paĝojn de ĉi tiu numero de Ora Ĵurnalo. 😊 Se vi ne havas tempon engluti ĉion, ŝparu artikolojn al venontaj kurstagoj.
- 🌸 **Birdoj** ofte havas lokon en Ora Ĵurnalo. Ĉi tiun fojon temas pri grandaj birdoj: migrofalkoj en Derby, grandaj agloj kaj kondoroj en Tuluzo kaj ardeoj en Svedio.
- 🌸 **Krom Svedio** la sekvaj landoj estas reprezentitaj en ĉi tiu numero: Britio, Francio, Finnlando, Aŭstrio, Aŭstralio, Usono, Ukrainio. Ni bonvenigas Tatiana

Auderskaja el Ukrainio, novan kontribuanton!

- 🌸 **Dum la somera kurso** Magnus parolis pri lingvoproblemoj, kiam li kiel 6-jara knabo translokiĝis de Svedio al Kanado kaj kiel plenkreskulo revenis al Svedio. Antaŭ ol Esperanto fariĝos *Ĉies dua lingvo* oni povus uzi lingvoapon – tian kiel uzis la irano Ali. Ali multe helpis nin pri praktikaĵoj en la Ekumena preĝejo. Li nur loĝas en Gråbo ekde kelkaj monatoj. Kiam ni volis komuniki, mi parolis svede en lian poŝtelefonon kaj li povis legi mian parolon irane – kaj male. Tamen, teknika aparato neniam povas anstataŭi spontanajn interparolojn – esperante!
- 🌸 **Multaj personoj diras** ke politiko ne interesas ilin. Tamen ili estas influataj de la decidoj – aŭ manko de decidoj – fare de la politikistoj, kiujn ili elektis. Jesper fervore laboras en la Asembleo de Gotenburgo kaj mi alte taksas liajn raportojn. Bone ke oni sentas ke oni povas influi la politikon. En Alingsås la klimatgrupo provas klarigi al la politikistoj, ke urĝas eviti ke la temperaturo altiĝas. En Okcidenta Saharo tamen eĉ ne UN povas ĉesigi la okupon fare de Maroko.
- 🌸 **Ĝis la aŭgusta numero!** /Siv

La Literatura Domo de Gotenburgo

”Göteborgs Litteraturhus” estas senprofita asocio kaj loko kie la literaturo – en sia tuta ĉiuflankeco – centras sur la scenejo. La celo de la asocio estas profiti la literaturan engaĝiĝon de la membroj kaj la publiko kreante literaturajn programojn kaj ŝancojn renkontiĝi en, tra kaj ĉirkaŭ literaturo. La komerco estas karakterizita per malferma kaj scivolema aliro al la manieroj kiel literaturo okazas en la mondo. Iru al la Literatura Domo de Gotenburgo se vi ŝatas legi kaj verki aŭ simple okupiĝas pri la temoj, kiujn ni traktas en niaj programeroj – aŭ volas mem krei eventon. /Siv

Legu pli (svede) en <https://www.goteborgslitteraturhus.se/om/>

La somera kurso de la Esperanto Societo de Gotenburgo...

Mankas Soile sur la foto, farita de ĝardenlaboristo, kiu preterpasis.

....ne okazis en Gotenburgo, sed en la najbara komunumo Lerum, kie situas la Ekumena

Preĝejo de Gråbo. Niaj kutimaj lokaloj ĉe la studronda organizo Vuxenskolan en

Gotenburgo estis bezonataj por instruado de la sveda al rifuĝintoj el Ukrainio.

La kurstagoj estis mone apogitaj de SEF kaj Vuxenskolan kaj la kunlaboro kun la Ekumena preĝejo bone funkciis.

Malfrue la tagon antaŭ la kursstarto, ni eksciis ke la komunumo fermos la akvotubojn inter la 10^a h kaj la 20^a h lunde. Do ni plenigis tenuojn per akvo por la kuirejo kaj sitelojn per akvo por la necesejoj – kaj tio funkciis.

Kvar restoracioj troviĝas en promendistanco de la kursejo.

Marde la akvo funkciis. Ni komencis ĉiun matenon per muziko kaj kantoj. Christin Granat ludis la trumpeton kaj Agneta Järström la violonon kaj ni ĉiuj kantis. Entute ni estis 17 personoj en tri grupoj. Krom la lecionoj, ĉi tiun tagon okazis ke Lokalpressen, gazeto de Lerum, faris artikolon pri "Esperanto-språkkurs i Gråbo". Dum unu horo ni faris **la etan Gråbo-rondiron. Lasse Granat** laŭtlegis la tekstojn esperante je ĉiu halto, kaj espereble la ne-gråboanoj spertis ke ankaŭ eta vilaĝo havas interesan historion. Inter 1900 kaj 1967 Västgötabanan – la Vestrogotia Fervoja Linio – estis trafikata unue de vaportrajnoj kaj poste per relaŭtoj. Je la inaŭguro en 1900 reĝo Oscar II troviĝis

sur la trajno, kaj la popolo en Gråbo atendis vidi lin. Bedaŭrinde li dormis, kaj la trajno pluiris al Gotenburgo, lasante la gråboanojn kun malĝojaj mienoj.

Por la merkredo ni planis informi pri esperanto kune kun kantoj kaj muziko. Pluraj homoj estis invititaj, sed aŭ ili laboris, libertempis aŭ estis okupitaj pri aliaj aferoj.

Tamen estis bona ideo informi unu la aliajn, ĉar du venis el Stokholmo kaj kelkaj estis komencantoj. Eĉ ni en la gotenburga klubo ne tute konis unu la alian. Do, estis interese aŭskulti rakontojn pri esperantomemoroj.

Ĵaŭde estis planoj vidi la esperantobibliotekon en Stannum, sed nur unu persono neniam vidis ĝin. Mi veturigis Agneta al Stannum por mallonga vizito.

En la tablotenisa halo ne multaj personoj ludis, sed ili tie iris la **esperanto-historian promenon** de vando al vando. Se oni scias la respondon, la promeno estas pli mallonga ol se oni eraras. Estis meminstruanta promeno, sen papero kaj skribilo.

Je la tria ĵaŭde ni adiaŭis unu la alian kaj jam estas ideoj pri somerkurso en 2024.

Do, ĝis tiam – aŭ pli bone – ĝis la venonta evento ĉi tiun someron! /Siv

Nun sekvas kelkaj fotoj de la kurso: Unue la du muzikistoj Agneta kaj Christin

En la plej granda ĉambro, en la kuirejo kaj ekster la kursejo.

La eta Gråborondiro donis scion pri la historio de Gråbo, ekz. jam en 1849 oni konstruis la lernejon Lekstorpsskolan, sep jarojn post la leĝigo de deviga lernado en lernejo.

La 24an de junio ni povis legi pri la kurso en Lokalpressen, lokala gazeto.

La juna ĵurnalistino, Johanna Berglund, Lokalpressen, skribis, ke Esperanto estas internacia lingvo, kiu celas faciligi la komunikadon inter popoloj kun malsamaj lingvoj. Ŝi skribis, ke Esperanto havas longan historion ekde 1887. En la gimnazio de Lerum

okazis dum 12 jaroj esperantokursoj. (Erare ŝi skribis "dum la lastaj 12 jaroj". Efektive la kursoj okazis frue en la 2000a jardeko – sed ne gravas.)

Urĝis finfari la artikolon, kaj la juna ĵurnalistino tamen faris bonan laboron. Estis la unua fojo ke ŝi konatiĝis kun esperanto. / Siv

Esperanto-språkkurs i Gråbo

Esperanto är ett internationellt språk uppbyggt av internationella språkstammar. Det har ända sedan sin uppkomst haft som mål att underlätta kommunikationen mellan människor med olika språk. Under juni har Göteborgs Esperantoförening hållit en fyra dagar lång sommarkurs i språket i Gråbo.

Esperanto har en lång historia, den första läroboken i språket publicerades 1887, skriven av Ludwig Zamenhof, upphovsman av esperanto. Språket består av enkla grammatiska regler och ordstammar, som ska göra det lätt att lära sig. Idag finns talande i cirka 120 länder, och i början av den här veckan hölls en kurs i språket i Gråbo. På Lerums gymnasium har man kunnat studera esperanto de senaste tolv åren, genom elevernas individuella val.

Siv Burell från Gråbo är vice ordförande för Göteborgs Esperantoförening och kursansvarig. Hon berättar att de håller kurser genom Vuxenskolan i Göteborg

varje termin, och att de nu under sommaren kommer erbjuda en intensivkurs i språket.

– Det som gör språket så unikt är att det är så regelbundet, enkelt men samtidigt nyansrikt och relativt lätt att lära sig, säger hon.

Siv berättar att det hela tiden tillkommer nya ord utan att språkets struktur ändras, det gör att språket är det samma som vid dess uppkomst.

– En bok på esperanto från början av förra sekelskiftet känns ganska modern, medan en motsvarande på svenska känns föråldrad, säger hon.

Kursen genomfördes 19–22 juni, på Eumeniakyrkans ung-

Göteborgs esperantoförening har den här veckan haft en språkkurs i esperanto i Gråbos Eumeniakyrka. Siv Burell i mitten med grön tröja. BILD: PRIVAT

domsvåning, varav man den 21 juni erbjöd en informationsgenomgång för de som är intresserade att involvera sig i esperantogruppen.

– Jag tror inte att esperanto kommer få global spridning under min livstid, men jag har en förhoppning om att det blir större

inom de närmsta århundradena. Språket är så geniale uppbyggt och innehåller en fredstanke. För intresserade finns mycket information på vår hemsida, säger Siv Burell.

Johanna Berglund
johanna.berglund@lokalpressen.se

Vizito al la biblioteko de Stannum la 15an de junio

Kune kun Bo kaj Inger, parencoj el Skanio, Ingrid Becker vizitis min kaj kompreneble ankaŭ la esperanto-bibliotekon. Dekstre Ingrid staras ĉe statueto de Zamenhof, bone

farita de sia patro Arno Becker. De Ingrid la biblioteko antaŭe ricevis aron da leteroj senditaj al sia patro (Ora Ĵurnalo n-ro 57). Fakte estas kultura trezoro! / Siv

Infano ricevis esperanto-poŝtkarton en la jaro 1953

Arno, la patro de Ingrid Becker, Gotenburgo, ricevis poŝtkarton de Jan, amiko en Nederlando. Jan sendas gratulojn al Gert, la unu-jara filo de Ingrid, okaze de lia datreveno.

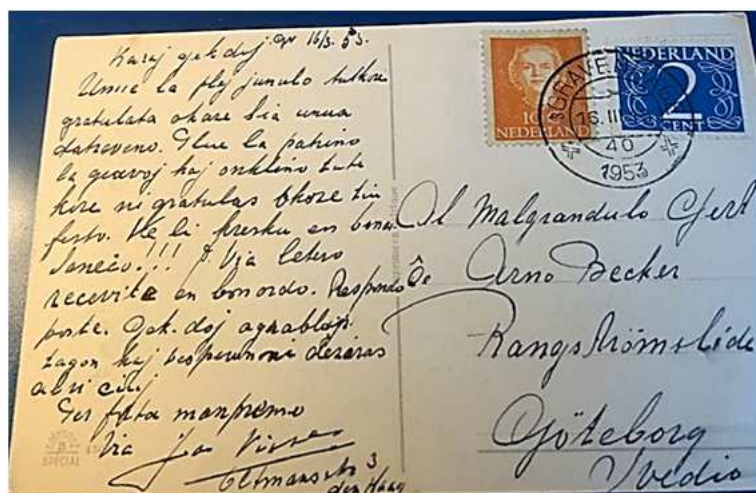
Provo kompreni la tekston:

Unue la plej junulo tutkore gratulata okaze lia unua datreveno. Plue la patrinon, la geavojn

kaj onklinon tute kore ni gratulas okaze tiu festo. Ke li kreskas en bona saneco!!! / Via letero ricevite en bonordo. Respondo poste agrablan tagon kaj vesperon ni deziras al vi ĉiuj.

Per forta manpremo

Via Jan V. den Haag

En 1955 venis el Nederlando du poŝtkartoj al la "etulo Gert":

"Ĉu vi volus veni pilgrimi?"

de Gudrun Norrfjärd, diakono en paroĥo Skallsjö, komunumo Lerum

– Ĉu vi volas veni pilgrimi?

– Nu, mi verŝajne ne povas, bedaŭrinde...

Tiel mi verŝajne respondus iom eviteme, se oni demandus min antaŭ kelkaj jaroj.

Mia bildo de pilgrimado estis ke ĝi estas malrapida kaj sufiĉe enuiga. Sed nun mi pilgrimas je regula intervalo, kaj mi faras tion kun ĝojo!

Por mi, la pilgrimado fariĝis movado kaj kunteksto, kie mi havas la ŝancon kunligi plurajn esencajn pecojn en tuton. Per la movado **Pilgrima marŝado por estonteco** mi trovis ion forte signifoplenan.

Pilgrima promenado por estonteco komenciĝis antaŭ la granda klimata "pintkunveno" en Glasgovo 2021.

Annika Spalde, diakono en la Eklezio de Svedio, gvidis 103-tagan promenadon de Vadstena ĝis Glasgovo. Ŝi marŝis la tutan vojon, sed multaj aliĝis al pli malgranda parto de la itinero. Krome, multaj diversaj "fratinaj promenoj" estiĝis aliloke, sed kun la sama celo.

Pilgrima promonado por estonteco temas pri **interna kaj ekstera transformo por daŭripovo kaj klimata justeco**. La mesaĝo kiu estas prezentata, kaj adresata kaj al ĉiu individuo kaj al niaj regantoj, povas esti resumita en la sekvaj punktoj:

- Prenu la klimatan krizon de la Tero serioze!
- Ŝanĝu al pli daŭrigebla vivo sur persona nivelo.
- Premo al mondaj registaroj: Tenu vin al la Pariza Interkonsento! Faru tujajn agojn por limigi mondvarmiĝon al maksimumo de 1,5 gradoj.
- Subteno por la politikistoj, kiuj kuraĝas gvidi la vojon.
- Aŭskultu la plej bonan klimatan esploron nuntempe disponeblan.
- Klimata justeco!

Tiamaniere la movado estas proksima al ekz. ***Vendredoj por estonteco*** en sia mesaĝo. Kio eble iĝas pli klara ĉi tie estas la graveco de **la interna transiro, kie la promonado fariĝas ilo ankaŭ por tio**.

Ekde aŭtuno 2021, ni en la paroĥo Skallsjö en Floda kaj Tollered, kune kun la paroĥo de Lerum, organizas pilgrimajn promenojn por interna kaj ekstera transformo kadre de la Pilgrima promonado por la estonteco.

Okazis vesperaj piedvojaĝoj, tagaj piedvojaĝoj, piedvojaĝoj lige al diservo aŭ meditado, piedvojaĝoj kun invitataj gastoj – kaj efektive nun en la nia ankaŭ ĉevaldorse. Komence de majo, ni organizis pilgriman veturon kunlabore kun Vårgårda-pastraro kaj Stålarp per islandaj ĉevaloj.

Komence de la pasinta somero, ni ankaŭ faris tritagan ekskurson de Falköping al Varnhem, meze de la plej bela flora somermeza sezono.

Ni estas malgranda kerngrupo, kiu ĉiam kune vagadas kaj do preskaŭ ĉiam aldoniĝas novaj homoj. Ofte estas inter 10 kaj 15 homoj sur niaj piedvagaĵoj, de diversaj aĝoj kaj devenoj.

Komune estas ia sopiro, sopiro al aparteno, signifo kaj konkreteco meze de la klimata krizo, en kiu ni troviĝas. Oni povas pensi pri kial marŝi en pilgrimformato. Kio faras la pilgrimadon taŭga maniero agi?

Mi volas ĉi tie, kiel mi ofte faras en niaj promenoj, citi Lena Bergström, kiu estas pastro en la preĝejo Equmenia kaj unu el la gvidaj figuroj en la *Pilgrimado por la estonteco* kaj ankaŭ unu el la iniciatintoj de ***La Oka Tago***. En la antologio *En grönare kyrka* (eldonejo Libris 2022), Lena skribas tiel pri pilgrimado:

"La pilgrimado estas ago kiu povas ŝajni neofenda, sed havas la potencialon esti subfosa. La pilgrimanto faras sin fremda en la mondo kaj forlasas la normalon. Ŝi enkorpigas la eliron. Ŝi forlasas sian rolon kiel utila civitano kaj nur promenas. Ĝi estas malrapida kaj malefika. Ne multe necesas sur la vojo.

En la Pilgrimado, nefarado kaj farado estas unuigitaj en la sama paŝo. Estas homoj, kiuj elektas pilgrimi en nia tempo, same kiel ĝi estis farita en malfacilaj tempoj en la pasinteco. La pilgrimanto estas simptomportanto en socio, kiu bezonas ŝanĝiĝi. Ŝi serĉas, ofte sen scii kion ŝi serĉas. Ŝi iras al la sankta, al io de daŭra valoro. Ŝi marŝas.”

Mi pensas, ke Lena en ĉi tiu teksto kaptas la malaltan radikalecon, kiun la pilgrimantoj eble portas, kaj kiu kreskas kun la vojaĝo.

Kunhavigi kunulecon, silenton, pripensadon kaj konversacion en la ĉeesto de la resto de la kreado havas mirindan potencon. Tiu malrapideco, kiun mi antaŭe opiniis iom ĝena, povas generi ĉeeston, kiu konstruas rilaton kaj proksimecon kaj inter homoj kaj inter homoj kaj la resto de la kreado.

En la plifortigo de ĉi tiuj rilatoj, la kompreno pri la diverseco de kreado kaj la konekto de ĉio povas iom post iom kreski.

La homo estas parto de ĉio, en tio, kion la episkopo emerito Martin Lönnebo nomis *la teksaĵo de la vivo*.

La speciala pozicio de homo ne temas pri tio, ke ni estus pli indaj – temas pri tio, ke ni havas pli grandan respondecon. En ĉio ĉi, mia sperto estas, ke ankaŭ la rilato al tio, kiun mi nomas Dio, povas esti sentita kaj profundigita. Ĉio ĉi donas forton kaj konstruas esperon.

En konversacio pri la lasta el niaj piedvojaĝoj, ni parolis pri tio, kion ni sopiras. Do, tiu pli granda sopiro. Pluraj diversaj temoj aperis, multaj el ili ligitaj al tuteco kaj al sincera ĉeesto kaj signifo.

Dum ni parolis, ni konstatis, ke multaj el niaj diversaj sopiroj povus esti ligitaj al la ŝlosilvortoj de la pilgrimanto. Pilgrimpastro Hans-Erik Lindström estas tiu, kiu formulis la sep ŝlosilvortojn de la pilgrimo, ”ili esprimas

la sopiron de nuntempa homo esti integra en pluralisma kaj dividita mondo” (*Lindström 2022, Pilgrimsliv-manlibro por marŝantoj, Verbum*).

La ŝlosilaj vortoj estas **libereco, simpleco, silento, senzorgemo, malrapideco, spiriteco** kaj **kundivido**.

La sep komencaj svedaj literoj formas la svedan vorton **fetblad** (speco de herbo, sedo), bona memorregulo, kaj ankaŭ bildon por la moderna pilgrima movado. Unu el niaj plej famaj dikfoliaj plantoj estas ”la amherbo” (sedo larĝfolia), ĝi kreskas sur dezerta tero kaj ne bezonas multe da akvo kaj ĝi floras bone en aŭtuno.

Ĉi-somere, du pli longaj ekskursoj estos organizitaj per Pilgrimado por estonteco. Oni iros sub la nomo **Hela jorden** kaj iros de la provinco Vermlando kaj suden tra Vestrogotio ĝis la urbo Vadstena.

La dua nomiĝas **Härlig är jorden** kaj iras tra Dalekarlio kaj Vestmanio por finiĝi en Vadstena. Ĉi tiuj promenoj estas malfermitaj al aliĝantoj, por la tuta itinero, unu tago aŭ kelkaj tagoj.

Ĉiuj informoj haveblas ĉe www.walkforfuture.se

Bonvenon promeni kun ni, por interna kaj ekstera daŭripovo!

Gudrun Norrfjärd, diakono en paroĥo Skallsjö

Preĝeja semajnfino en Sáltoluokta

Malseka somermezo ekster la zono de poŝtelefona konekteblo.

Ni ĉiuj vivas en mirinda mondo, kiu estas kovrita de malsamaj floroj, kiuj estas same belaj, kie ajn ili staras. La pastro **Emelie Holmgren** en Gällivare sendis bildojn el norda Svedio. Ŝi laboras tie por trovi la vojojn en la dia pejzaĝo, kie neniu loko estas forgesita, ekstere sur la montaraj padoj aŭ en la vestaĵlavejo. Ĉie estas senco de vivo.

Tiel same povas aspekti preĝejo, meze de la Laponia sovaĝejo.

Ankaŭ ĉi tie estas oreloj, kiuj volas aŭskulti kaj sekvi Emelie dum pilgrimadoj en norda Svedio.

Ene de la preĝeja kapelo brulas la varma fajro, kie la preĝo por pli bona mondo fariĝas grava, kiam vi renkontas vin pilgrimante.

Somermezo en Norrlando estas ankaŭ famkonata kun siaj tradiciaj kantoj kaj dancoj. Ĉi tie vivas la popolaj tradicioj.

La Laponhundo ĉiam serĉas novajn vojojn, same kiel faras la pastro Emelie Holmgren por gvidi siajn pilgrimadon supre en la nordo.

– finfine ili alvenas al la celo, la mirinda lumo de la noktomeza suno ...

... noktomeza suno!

La katedralo de Derby (Derby)

Gvidilo en Esperanto de **Riksablo**, Leeds

Dum vi aliras la katedralon, la granda mezepoka turo regas vian atenton. Se ĝi igas vin atendi gotikan internon, la malpezeco kaj koloro de la klasika navo certe montriĝos surprizo.

La konstruaĵo, kiun vi vidas, devenas de tri apartaj periodoj – la turo, konstruita frue en la 16-a jarcento, la navo de James Gibbs de la frua 18-a jarcento, kaj la post-altarejo de 1972 farita de Sebastian Comper. La paroĥa preĝejo *Ĉiuj Sanktuloj* iĝis la Katedralo de Derby en 1927, kiam estis kreita la episkopejo de Derby. Ekzistas ĉi tie preĝejo ekde saksaj tempoj. La libro "Domesday" registras ke ĝi apartenis al la reĝo kaj estis servata per kolegio de sep pastroj. Restas nenio kaj oni scias malmulton pri la konstruaĵo de tiu ĉi periodo.

La turo estas la plej malnova parto de la nuntempa preĝejo. Ĝi estis konstruita inter 1510 kaj 1530 kaj altas je 212 futoj (65 metroj) ĝis la supro de la pintoj – kaj estas

189 ŝtupoj ĝis la tegmento. La navo, kiun ni vidas hodiaŭ, estis finfarita en 1725. La rakonton, pri kiel la paroĥestro, la respektinda Michael Hutchinson, trudis la manon de la urba korporacio, malkonstruigante la mezepokan preĝejon, rakontas detale Paul Bridges en sia ĵus eldonita historio de la katedralo (havebla ĉe la bonveniga enirtablo). Li dungis James Gibbs por desegni la novan navon, kiu restis

strukture senŝanĝa ĝis sia ampleksiĝo en 1968–1972. La konstruaĵo, kiu sufiĉadis kiel paroĥa preĝejo dum 200 jaroj, baldaŭ montriĝis tro malvasta kaj neoportuna kiel katedralo, do oni malfermis la orientan muron kaj la post-altarejo estis aldonita, kune kun la sakristio, kantolernejo kaj la ĉambro "Beddoes".

La vitralojn desegnis Ceri Richards, la eminenta moderna brita pentristo. Ili reprezentas abstrakte "Ĉiuj Animoj" kaj "Ĉiuj Gesanktuloj", la mallumo kaj ĥaoso de unu kontrastas kun la lumo kaj klareco de la alia – simboloj de la lukto de la homa animo por malmergiĝi el sia fizika origino kaj la atingo de ĝia spirita kompletigo.

La suda flanknavo

Estas du memorigaĵoj de aparta intereso sur la suda muro. La unua estas tabuleto en la fora angulo de d-ro Michael Hutchinson, kiu donis al ni la navon kiel vi ĝin vidas hodiaŭ.

Pli proksima al la vando, memortabulo starigita en 1945 memorigas pri la alveno en Derbion 200 jarojn pli frue de Bela Reĝido Karlĉjo dum la jakobisma ribelado de 1745. Li estis survoje al Londono por pretendi la tronon, sed post eliro de Derby li nur atingis la ponton de Swarkestone antaŭ ol li retiriĝis. En 1979, kiam Princo Karlo vizitis la

katedralon, li estis fotografita apud tiu ĉi tabuleto.

La kapelo de Sankta Katarino

Apud la vando, dekstre, estas la ŝtupoj, kiu kondukas suben al tiu ĉi kapelo. Ĝi estis sanktigita en 1978 por disponebligi kvietan lokon por privata preĝado. Oni uzas ĝin ofte por diservoj. La altaro estas farita el Derby-graflanda marstela marmoro.

La areo Cavendish

Tra la pordego en la vando estas la areo Cavendish, tiel nomata rilate al la familia nomo de la dukoj de Devon-graflando. Tiu ĉi parto de la mezepoka preĝejo estis nomata la Ĥorejo de Sankta Katarino kaj estis flankokapelo. Elizabeto de Shrewsbury – pli konata kiel Bess de Hardwick – akiris ĝin kiel memorigan kapelon por si mem en 1556 kaj ĝi iĝis la entombigejo de la familio Cavendish.

La grandioza tombo de Bess de Hardwick, kiu estis konstruita por ŝi dum ŝia vivtempo, dominas la areon kaj klarigo superfluas, sed ankaŭ estas gravuritaj kupraj kaj latunaj ĉerkaj platoj fiksitaj sur la panelo, kiuj memorigas pri ŝiaj posteuloj. Inter ili estas tiu de Henry Cavendish, la trovanto de hidrogeno kaj la sciencisto laŭ kiu estis nomita la laboratorio Cavendish en Kembriĝo. La du grandaj memorigaĵoj okcidente de la tombo de Bess estas ambaŭ laboraĵoj de konataj skulptistoj. Tiu pri la grafo de Bessborough estas farita de Nollekens kaj tiu pri lia grafino, kiu estis de la familio Cavendish, estas de Rysbrack.

La baptujo

La baptujo estis konstruita en 1974, laŭ desegno de James Gibbs, el pentelika marmoro, aparte pura marmoro, kiu devenas de Monto Pentelikon en Grekio. Ĝi estis manfarata en Middleton-by-Wirksworth de

Leonard Petts, majstrometiisto. La paska kandelo staras apude dum bapadoj.

Subdekano Johnson

Antaŭ la Reformacio, la estro de la kolegio de pastroj estis la dekano de Linkolno.

Reprezentis lin ĉe Ĉiuj Sanktuloj en Derby subdekano, kiu, kune kun aliaj pastroj, loĝis en Kolegia Placo proksime al la norda flanko de la preĝejo. Oni kredas, ke la nekutima ligna monumento rilatas al Robert Johnson, subdekano en la frua 16-a jarcento, kiu estis granda bonfaranto.

La vando de Bakewell

Reiru tra la pordego en la navon kaj staru antaŭ la altarejaj pordegoj. La grandioza forĝofera vando, kiu dividas la navon de la post-altarejo, kaj kiu portas la blazonon de la hanovra dinastio, estis parto de la originala skemo de James Gibbs por la preĝejo. Konstruis ĝin Robert Bakewell de Derby, kiu ankaŭ faris la pordegojn, kiuj nun gardas la turan enirejon, la altarajn barilojn kaj la ferartaĵojn antaŭ la urbestra seĝaro. La altkvalita laboro de Robert Bakewell portis al li komisionojn dise en la lando, ekzemple la barilojn kaj vandojn por la Ĉambrego Radcliffe en Oksfordo.

Oni lasis malfermitan areon kiam la katedralo estis pligrandigita por disponebligi spacon por grandaj episkopaj okazoj kaj por liturgia agado, ankaŭ por koncertoj kaj specialaj eventoj. La suda flanko estas formita per la urbestra preĝbenko. La ferartaĵo estas adaptita por teni la grandan bastonegon kaj la glavon dum civitaj okazoj kaj portas la devizon de la urbo Derby, kiu estas vircervo en la parko. Kontraŭe estas la graflanda konsilantara seĝaro. Ĉi tie la feraĵo estas laŭ desegno de Anthony New, la eksa arkitekto de la katedralo, kaj enhavas riĉan diversecon de simboloj pri industrio, komerco, agrokulturo, loka registaro kaj la graflando

ĝenerale. La kverka tablo, kiu staras malantaŭ la vando iam estis uzata kiel altaro en la preĝejo de Sankta Mikaelo, norde de la katedralo. La bazo, kun siaj "palmarbaj" kruroj, portas la nomon de Joanna Edge kaj la daton 1623 kiam ŝi donacis ĝin.

La pupitro estas bela ekzemplo de ornamita Viktorina-epoko gotika metiista laboro.

La altarejo

La kanonikaj seĝoj – originale ĥoraj seĝoj – estas fare de Temple Moore, kiel ankaŭ la predikejo. Iam la ĥoro sidis en la galerio, sed en 1894 la ĉizitaj kverkaj ĥorseĝoj estis enkondukataj. La retablo de Bakewell tiam staris plu oriente je unu spano. Kiam la preĝejo iĝis katedralo en 1927, la retablo estis movita al sia nuntempa pozicio, la seĝoj estis rearanĝitaj kaj oni enkondukis la episkopan tronon. La episkopa trono venis de Konstantinopolo, kie eksparoĥestro de Bradbourne aĉetis ĝin, kaj donacis ĝin al la katedralo. La turkoj prenis ĝin el greka preĝejo dum la unua mondmilito. Ĉe la sanktigado de la katedralo la greka ĉefepiskopo Germanos transdonis ĝin formale kaj benis ĝin por ĝia nova uzo.

La sanktejo

La baldakeno sekvas tradicion de la frua eklezio, kiam oni donis al la altaro plian dignon per koverado de baldakeno. Por la plafono Sebastian Comper uzis la provilon aŭ sontabulon desegnaton de lia patro, Kavaliro Ninian Comper, por la malnova alta altaro. Ĝia temo estas la sepoblaj donacoj de la Sankta Spirito. La monogramo sur la frontono estas la Ĥio-Roo, unu el la plej malnovaj kristanaj emblemoj, formita el la unuajn du grekajn literojn de la vorto Kristo. La paska kandelo staras apud la altaro ekde Paska Tago ĝis Pentekosto.

La 18-jarcentaj lozanĝoformaj simboloj, kiuj pendas super la post-altaraj pordoj – kiel tiuj

altaj sur la tura enirejo – nun estas pure dekoraciaj. Ilia origina celo, kiam ili estis farataj, estis pendu ĉe domopordego por anonci morton en la familio – la parto de la desegno, kiu havis nigran fonon indikis tiun, kiu mortis. Kiam la funebra periodo finiĝis, la lozanĝoforma simbolo ofte estis, kiel tiuj, pendigita en la preĝejo. La kverkaj ceremoniaj seĝoj, kiuj staras kontraŭ la norda muro, estis donataj memore al Edmund Pearce, la unua episkopeja estro.

La orgenoj

Rigardante al okcidento, la granda orgeno okupas la centron de la galerio. Tiu ĉi muzikilo estis rekonstruita de Compton en 1939 kaj ĝi akiris novan keston, fare de Sebastian Comper, en 1963. Tiu estis la donaco de Herbert Ham, kiu estis la unua dekanato de Derby. Memorigilo de la pli frua orgeno restas en la orajaj keruboj, kiuj aldonas gajan noton al la senornamaj modernaj linioj de la post-altara orgeno super la ĥoraj seĝoj.

La konsistoria kortumo

La meblaro kiu staras kontraŭ la norda muro datiĝas de 1634 kaj estas farita por konsistoria kortumo, kies ĉiuj potencoj nun estas forigitaj aŭ transigitaj. Ĝi portas ĉizitan enskribon registrantan la malkonstruadon de la navo en 1722–1723. La alabastra plato sur la norda muro estas memorigaĵo pri John Lawe, kiu estis subdekanato ĉirkaŭ la jaro 1440. Origine ĝi estis ebena tomba plato. Ĝi estas la plej malnova memorigaĵo, kiun heredis la Derbya katedralo. La memorigaĵo Chambers apud ĝi estas de Roubiliac, notinda 18-jarcenta skulptisto. La Robert Bakewell, kies memoriga plako troviĝas proksime al la vando ne estis la forĝisto, kies restaĵoj estas enterigitaj en la preĝejo de Sankta Petro, sed magistratano kun la sama nomo.

Regimentaj koloroj metitaj super la norda flanknavo inkluzivas tiujn de la Sherwood-aj Arbaristoj kaj la Grenadistaj Gardistoj. Tiuj estas regimentoj kun longaj historiaj ligiloj al la Derbya areo kaj la katedralo. Ekzistas mura plato muntita de la Birmostela Asocio por memorigi pri tiuj, kiuj mortis en Birmo dum la dua mondmilito.

La turo

La turo entenas la plej malnovan sonorilaron el dek sonoriloj en la mondo. La tenoro (la plej peza sonorilo) estis forĝmuldita en la 1440-aj jaroj, do estas pli malnova ol la turo mem. La nuna horloĝa meĥanismo estas de Smith de Derby, kaj estis instalita en 1927.

La ekstero

Rigardu la sukcesan manieron en kiu Gibbs faris ponton trans 200 jaroj en la evoluo de arkitekturo. La klasika desegno de la navo neniel cedas al la viveca gotika skulptaĵo de la turo, sed ili kunvivadas harmonie.

Tage, la masiva kaj majesta turo dominas la urban ĉielhorizonton. Verŝlumigata nokte, la turo spegulas la vortojn de la psalmisto, kiuj estas enskribitaj sur la vitraj pordoj: Elsendu Vian lumon kaj Vian veron por ke ili konduku min kaj alportu min al Via monteto sankta kaj al Via loĝejo.

Ekstere, rigardante supren, tiuj kun bona vidpovo povas rimarki kelkajn groteskajn bestojn, ĉizitajn en la ŝtonon de la granda turo. Aldone, eĉ kun malforta vidpovo, oni povas viziti la retejon de la "Derby Cathedral Peregrine Project":

<https://derbyperegrines.blogspot.com/p/our-webcams.html>

kie ofte oni povas spekti la kondutojn de falkoj, kiuj kovas siajn ovojn kaj nutras la idojn en sia nesto!

The Derby Cathedral Peregrine Project

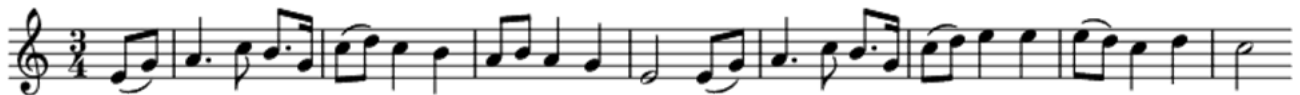
La migrofalka projekto ĉe la Katedralo de Derbyo.

La 3an de julio 1976 unu el la malpli bonkonataj kariljonmelodioj estis anstataŭigita per la melodio de "The Derby Ram (La Derbyo-Virŝafo)", regimenta marŝo asociita kun la Sherwood-Forstistoj tiel ke ĝi iĝus permanenta memorigilo de la asocio de la regimento kun la urbo kaj distrikto de Derbyo.

La melodioj estas nuntempe luditaj je 9 a.m, tagmezo kaj 6 p.m. jene.

- Dimanĉe – Thaxted
- Lunde – Truro
- Marde – The Shady Bowers
- Merkrede – All Saints
- Ĵaŭde – Lass of Paattie's Mill
- Vendrede – The Highland Laddie
- Sabate – The Derby Ram

La melodio de la sonoriloj dimanĉe:

Ĉarma Lovisa

En 1752 la sveda reĝo Adolf Fredrik vizitis la regionon de Degerby sur la bordo de la Golfo de Finnlando oriente de Helsinko kaj fondis tie la urbon Lovisa, kiun li nomis laŭ sia edzino Lovisa Ulrika. En la 21a jarcento la urbo havas ĉ. 14 500 loĝantojn. El tiuj 40 % parolas la svedan kiel sian gepatran lingvon, 55 % la finnan. Multaj loĝantoj estas dulingvanoj. La areo de la urbo duobliĝis dum la jaroj 1920–1970, kiam pli kaj pli da finnlingvaj kamparaj komunumoj estis aligitaj al la preskaŭ tute svedlingva urbo. Nun Lovisa havas lernejojn kaj por finnlingvaj kaj svedlingvaj lernejoj kaj studentoj. Ne

malmultaj finnlingvaj familioj metas siajn infanojn en svedlingvan lernejon kaj svedlingvaj familioj en finnlingvan, ĉar tio estas firma bazo por praktika dulingveco.

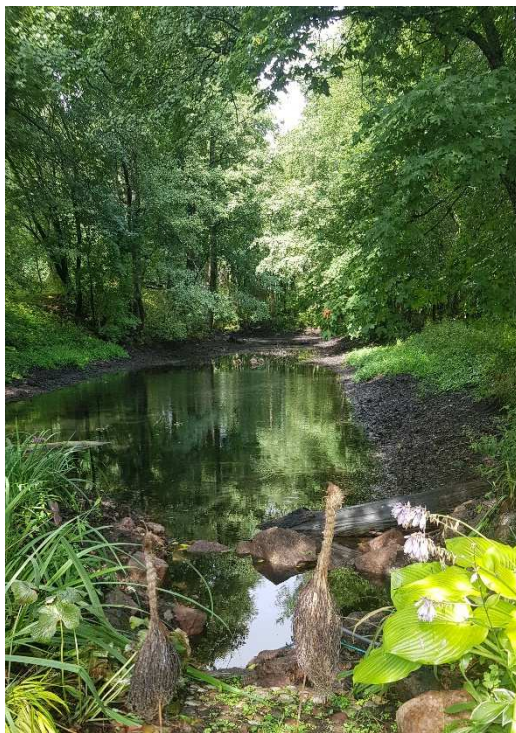
Siatempe Svedio intencis defendi Lovisa per fortikaĵoj mara kaj ĉirkaŭurbaj. La bonaj intencoj ĉesis pro manko de mono kaj pro ripetiĝantaj rusaj atakoj. Nun de la iniciatoj restas nur romantikaj ruinoj kaj rakontoj. Krome, en 1855 furiozis incendio, kiu detruis preskaŭ la tutan urbocentron, konsistantan el lignaj domoj kaj preĝejo. Tamen la kvartaloj en "Nedre stan" (= malpli supra urbo) saviĝis. Nun ili ĉiujare logas vizitantojn al la eventoj

“Malfermaj ĝardenoj de Lovisa”, “Malnovaj domoj de Lovisa” kaj “Julodomoj de Lovisa”. Bonŝance la urbo ne malkonstruigis la domojn, kvankam ili estis malkomfortaj kaj en malbona stato en la 1970aj jaroj. Viziteblas ĉiujare dudeko de privataj ĝardenoj kaj kvardeko de domoj almenaŭ centjaraj. La loĝantoj ŝatas rakonti pri la historio de siaj domoj, ili konsilas pri la restaŭrado kaj pri malnovaj konstrumaterialoj kaj metodoj. Kelkaj nunaj posedantoj proponas al la vizitantoj kafon kaj teon senpage, aliaj ĝisfunde klarigas la devenon kaj uzon de la plantoj en la ĝardenoj. Pluraj domoj kaj ĝardenoj havas ĉarmajn nomojn, kiuj baziĝas sur historio, legendoj aŭ situo. En 2023 en la ĝardenoj de Lovisa oni ofte aŭskultas muzikon, ĉar onidire tio igas la plantojn bonfarti. Precipe Chopin estas ŝatata de rozoj.

Unu el la plej malnovaj domoj nun malfermaj al vizitantoj nomiĝas Kungsdammen/Kunikaanlampi, t.e. la Reĝa lageto. Finna-rusa paro aĉetis ĝin en 2002, restaŭris kaj parte renovigis la enon, por ke ĝi

estu komforta. Tamen ili konservis ĝian plej malnovan parton, en kiu meze de la 18a jc modeste loĝis iu armea oficiro. La lageto en la ombro de altaj densaj arboj estas restaĵo de la fortikaĵo planita en la tempo de la svedaj reĝoj. Nun rando de la lageto prosperas trankvila, kolorplena, interesa ĝardeno kun statuetoj, benkoj, subĉiela kaj endoma kafejoj, perenoj importitaj de la oriento kaj okcidento. La dommastrino Olga Isaeva scias tre lerte kaj arte kunigi diverskolorajn kaj diversformajn plantojn, ne paroli pri la ingrediencoj kaj spicoj de ŝiaj frandindaj bakaĵoj. En la kafejo kaj la apuda vendejeto la vizitantoj povas informiĝi finne, svede, angle kaj ruse. Ili ankaŭ aĉetadas loke faritajn ĉarmajn bildkartojn kaj suvenirojn.

Inter la vidindaĵoj kaj vizitindaĵoj de Lovisa mi ankoraŭ menciu la konkurson de malgrandaj ŝipoj (Small Ships' Race), la malnovan kulturan urbocentron kun helruĝa urbodomo, novgotikan preĝejon, pavilonon sur altaĵo, de kie oni povas okulumi la belajn pejzaĝojn, la marbordan naĝejon Plagen. Kompreneble troveblas ankaŭ muzeoj, restoracioj, kafejoj, hoteloj kaj pli modestaj gastejoj, tendumejo. Lovisa estas konata ankaŭ pro sia internacia

muzika kaj arta vivo, lignaj manfaritaj boatoj, tabakfabriko, alkoholdistilejo, bierfabriko, sanatorio, nukleaj centraloj. En 2023, ĝis aŭgusto la 6a, la vizitantoj povas konatiĝi ankaŭ kun la moderna arkitekturo de dudeko da privataj domoj ĵus konstruitaj.

Rete vi trovos pli da informoj en sveda kaj finna lingvoj, ekzemple ĉe loviisanwanhatalot.fi/sv.

Raita Pyhälä

El Odeso, Ukrainio, venas nova kontribuanto al Ora Ĵurnalo – Tatjana Auderskaja – koran bonvenon!

Kaj, legantoj de Ora Ĵurnalo, bonvenon al la retejo de Tatjana Auderskaja. Originala kaj tradukita prozo kaj poezio:

<https://auderskaja-retejo.herokuapp.com/tradukitaj-kantoj>

Tatjana bonkore donis al Ora Ĵurnalo la rajton preni prozojn kaj poemojn el sia retpaĝo. Mi unue elektis ŝian mikronovelon **La bela rozo**, kiu ricevis honoran mencion en la Belartaj Konkursoj de UEA en 2021. Poste mi elektis poemon de Erinaco.

La bela rozo

Oni donacis al mi superban rozon. Ĝi estis diafana kaj trembrilis kaj glimis per miloj da

lumoj: ruĝaj, verdaj, violaj. Ravita pro ĝia beleco, mi tenere ĉirkaŭpolmis ĝin kaj kaŝis ĉe la sino, proksime al la koro.

Sed baldaŭ mi ekhavis tre strangan impreson, kvazaŭ io frida tuŝas mian bruston, kaj poste eksentis, ke malvarmaj fluoj kuras laŭ la korpo. Kun miro mi gapis – kaj trovis nur grandan malsekan makulon, kiu tiel malagrable incitis la haŭton.

La rozo estis el glacio.

Erinaco

Teksto: Junna Moroz.

*Muziko: Sergej Nikitin kaj
Tatjana Nikitina.*

Traduko: T. Auderskaja.

Bildo el la retejo.

Laŭ bosko ĉeriza,
Laŭ bosko meriza,
Por naskiĝtag' de l' amik'
Paŝadis en paco
Sur pad' erinaco
Kun la flutet' en manik'.
Sunon rigardis li,
Floretojn gardis li,
Treti ne volis dum voj',
La kokcinojn,
La fungajn ombrelojn
Li kore salutis kun ĝoj'.
Pinglaj abioj!
Pro kio kun krioj
Kuras pikita vulpid'?
Inter amikoj
Sen artifikoj
Ekregu nur am' kaj konfid'!

Bluas ĉielo nun,
Sub varma hela sun'
Por naskiĝtag' de l' amik'
Fluton ludante
Kaj piedfrapante
Jen paŝis l' etul' tra erik'! (fajfado)
Kara birdeto!
Al vi estas peto:
Flugu laŭ ruĝa monril'!
Tie ĉe l' bovo
Atendas vin trovo:
Plumo el via flugil'.
Jen kun donaco
Laŭ pad' erinaco
Paŝis al sia amik'.
Sed kion li portis,
Li nure raportis
Al Vanjo per flut' el manik'!

Aldono de Siv: Gotenburganoj antaŭe konatiĝis kun Laure d'Illiers Patas, kiu ankaŭ konkursis per mikronoveloj, kaj troviĝas en la libro *Ĉiuj steloj etas nokte*. Nun ni konatiĝas kun Tatiana Auderskaja, kiu ankaŭ troviĝas en la libro.

El Interreto: Odeso estas urbo en suda Ukrainio kaj la ĉefa haveno de la lando. La populacio sumiĝas al proksimume 1 miliono da loĝantoj. La konstruaĵoj de Odeso estis tre difektitaj dum la Dua Mondmilito. Post la Sieĝo de Odeso, la plej granda parto de la juda populacio estis ekstermita. 30 000 homoj murdiĝis. La 25-an de januaro 2023, la historia centro de Odeso estis nomumita *Monda Heredaĵo* de Unesko.

Saluton el Aŭstralio

Saluton de **Ken Sayers** kiu vizitis la urbon Bendigo en Aŭstralio, kie li havis bonegan kulturalan sperton.

Ni havis nekredeblan kulturalan sperton lastatempe ĉi tie, almenaŭ por mi. Mi estas membro de asocio, kiu volis reklami operojn verkitajn de Richard Wagner. Mi estis membro de simila asocio en Svedio. Ni sponsoras kantistojn kiam Opera grupo prezentas Operon de Wagner, do ni kutime ricevas aliron al biletoj pli frue ol la plimulto.

Opera Aŭstralio faris du produktaĵojn de la plej bonega laboro de Wagner, "Der Ring des Nibelungen" (La Ringo), en 2013 kaj 2016. Ili planis alian produktaĵon en decembro 2021, sed ĝi estis prokrastita pro la pandemio. Nun ĝi estas planita por novembro–decembro ĉi-

jare. Mi havas biletojn, kiujn mi aĉetis en 2020.

La Ringo konsistas el kvar operoj, "Das Rheingold", "Die Walkyrie", "Siegfried" kaj "Götterdämmerung". Ni havas lokan Opergrupon en Melburno, kiu vivas plejparte per donacoj de riĉaj personoj. Mi konas la muzikdirektoron de la Melburna Opero, Greg Hocking, de multaj jaroj, kiam societanoj ricevis aliron al prezentado de la Wagner Opero "Lohengrin".

Ili komencis fari produktaĵon de "La ringo" frue en 2021. Mia edzino Debbie kaj mi iris al tagmanĝo, kie la muzikdirektoro parolis kun la fama brita direktisto, Anthony Negus, kiu venis ĉi tien por la produktaĵo de la unua Opero, "Rheingold". Debbie devis foriri tuj post la tagmanĝo, ĉar ŝi havis rendevuon de kuracisto, sed mi restis kaj parolis kun la muzikdirektoro kaj la direktisto. Okazis, ke la Aŭstraliaj Tenisaj Ĉampionecoj tiam okazis, kaj mi aĉetis biletojn je bona prezo pro la pandemio. Do, kiam la muzikdirektoro diris, ke la direktisto ŝatus iri al teniso, mi diris, ke restas al mi bileto, ĉar mi aĉetis tri, sed mia filino Juliette laboros unu el la tagoj. Tiam Debbie donis sian bileton al la direktisto kaj lia edzino venis al la teniso kaj vidis, interalie, matĉon kun Naomi Osaka!

Nun mi venas al ĉi tiu jaro. Melburna Opero planis fari produktaĵojn de la Ring-Operoj, unu el ili jare, ĝis ili estos farinta ĉiujn kvar kaj poste fari ĉiujn kvar la sekvan jaron, sed ni havas problemon ĉi tie en Melburno, ĉar ili fermas la ĉefan teatron por renovigo dum du jaroj! Do, Greg Hocking elpensis la ideon rigardi ekster Melburno kaj trovis teatron en Bendigo, kiu povus funkcii. Do, post kiam la unuaj du operoj estis surscenigitaj en Melburno, kaj la tria havis koncertan

produktadon, ili decidis fari la tutan "Ringon" en Bendigo.

Kiel kutime, kiam ili faris tian ampleksan eventon, ili faris tri ciklojn, t.e. ili faris la kvar operojn tri fojojn. Ili faris la unuajn du operojn unu semajnfinojn, vendredon nokte kaj dimanĉan posttagmezon, kaj la duajn du la sekvan semajnfinojn. Ni havas konatojn el la Svedia Eklezio, kiuj loĝas en Bendigo, do, mi kontrolis, kiuj semajnfinoj taŭgas por ili. Do, mi iris sur la trian ciklon. Jam vidinte la unuajn du operojn en Melburno, mi elektis ĉeesti nur la duan semajnfinojn.

La teatro estas mirinda. Ĝi estas konstruita en malnova malliberejo, do, ĉe la enirejo vi preterpasas malnovajn prizonojn. Wagner-operoj ĝenerale kaj "La ringo" aparte postulas masivan orkestron, ĝis proksime al 160 muzikistoj kun ses harpoj por la "Rheingold". Ili ne povis konveni tri el la harpoj en la orkestra foso, do ili devis sidiĝi flanke. La tuta opero estis mirinda. Kantistoj estis entute escepte bonaj.

Ili elektis nur uzi lokajn kantistojn male al Opera Australia. Io, kio povas esti problemo kun Ring-operoj, estas ke numero tri, "Siegfried", daŭras ĉirkaŭ kvar horojn, kaj numero kvar, "Götterdämmerung", ĉirkaŭ kvin, do "Siegfried" komenciĝis je la 16-a kaj finiĝis je la 22-a kun du paŭzoj, la unua je 60 minutoj kaj la alia je 75 minutoj.

"Götterdämmerung" komenciĝis je 14:00 kaj finiĝis je 20:45 kun la samaj paŭzoj.

Oni devas havi ripoztagon inter operoj ĉar kelkaj kantistoj devas multe kanti. La kantisto kiu havas la ĉefrolon en "Siegfried" estas sur scenejo por proksimume 85% de la tuta opero kun la nomo "Siegfried".

/ Salutas Ken el Aŭstralio

Ken Sayers venis al Svedio en la malfruaj 1980-aj jaroj kaj komencis labori pri komputilaj kaj telefonaj projektoj ĉe Ericsson. Li havis multajn interesojn: bicikladon, klasikan muzikon, sonsistemojn, lingvojn kaj multe pli. Li ricevis apartamenton kun balkono. En la balkonkestoj li plantis bluajn kaj flavajn florojn kiel grandan svedan flagon. Post nur kelkaj semajnoj li ekparolis la svedan. Li frue aliĝis al la sindikato, kies prezidanto li iĝis post kelkaj jaroj. Estis memkompreneble por li aliĝi al la Biciklada Societo en Gotenburgo, kies prezidanto li ankaŭ baldaŭ iĝis. Post kelkaj jaroj, li translokiĝis hejmen al Aŭstralio, tiam kun sia edzino kaj filino. Kelkajn fojojn post tio, ili estis ĉi tie en Svedio kaj vizitis nin kaj aliajn, ĉiam same agrablaj!

/ Lars Olof Granat

Aventuro en Naŝvilo, Tenesio, kun Kristina Jonäng

En majo ĉi tiun jaron mi vojaĝis en Tenesio por, interalie, lerni pri la originoj de kontreo (muzikstilo), rakontas Kristina Jonäng.

Kristina Jonäng estas iama politikisto, kiu nun dediĉas sin al vojaĝo kaj verkado. Kristina elkreskis en Kungälv kaj estis aktiva en la Centra Partio, kaj regione, kaj nacie. Dum la printempo ŝi vojaĝis en Usono kaj ĉi tie ŝi esprimas kelkajn pripensojn el Tenesio. Kristina estas 55-jara, havas tri plenkreskajn infanojn kaj studis ĉe la Universitato de Gotenburgo.

Kontreo estas malfacile difinebla. Ĝi ne havas klaran komencon kaj neniun finon. Estas pluraj konsekvencoj, geografie kaj laŭlonge de la tempo. Kontreo naskiĝis kaj en la sudaj ŝtatoj de Usono kaj venis per kelta popolmuziko, kiun la irlandanoj kaj britoj kunportis el Eŭropo.

Kontreo estas miksaĵo de vakera muziko kaj himnoj. Poste, ekzemple, rockabilly-muziko kaj honky tonk iĝas gravaj branĉoj de kontreo. Kontreo estis kaj estas rakontoj pri ĉiutaga vivo, pri vivo tia, kia ĝi estas kaj kun grandega ĝojo en la tekstoj kaj kun malĝojaj strofoj.

Kontreo ofte estis la muziko de la kamparo, prezentita subĉiele inter la bestoj aŭ en simplaj lokoj proksime al la grandurboj. Kontreo plenigis la bezonon de homoj resumi la vivon. Dick Curless, kiu estis fama kontreokantisto, ofte rakontis ke "mia patro estis mirinde bona kantisto, tiel bona ke ĉiuj en la ĉambro komencis plori, eĉ la kantisto mem, mia patro Phil Curless".

Persone, mi ĉiam havis inklinon por kontreo. Kiam la potenca voĉo de Dolly Parton venas el la radio aŭ Jill Johnson kantas tra la fenestro, mi ĉiam aŭskultis. La muziko estas allogema kaj melankolia samtempe, festa kaj malĝoja. Estas mesaĝo kaj profundeco en kontreo, kiu ĉiam altiris min.

Por pli bone kompreni kontrean muzikon kaj ĝian historion, mi vizitis Naŝvilon en majo ĉi-jare. Mi vagis ĉirkaŭe en la kvartaloj en la urbocentro. Muziko estas aŭdita sur ĉiu stratangulo kaj en ĉiu drinkejo, la tutan tagnokton. Kontreo aŭdiĝas sur kamionoj kaj de la pedalaŭtoj. Ĉiam estas viva muziko. Gitaroj kaj buŝharmonikoj, violonoj kaj tamburoj. Bildoj de Dolly Parton aŭ Jimmie Rodgers pendas sur la domfasadoj, rememorigante la sennombrajn stelojn de kontreo.

Oni opinias ke Jimmie Rogers estas la unua superstelulo de kontreo. Li estas konata pro kantoj kiel "Soldiers sweetheart" kaj "Sleep Baby Sleep" lanĉita en 1927. Poste, Naŝvilo iĝis la plej grava grandurbo en Usono por muziko ĝenerale kaj kontreo aparte. Elvis Presley venis ĉi tien kaj surbendigis plurajn kantojn. Lia muziko naskiĝas el kontreo. Elvis elkreskis plejparte inter afrikdevenaj usonanoj kaj ofte restis en kristanmuzikaj medioj. Poste, la muziko de Elvis evoluis al rockabilly kaj rock'n roll.

Kitty Wells estis la unua virino se temas pri fervore impresi en kontreo. Vi povas lerni pli pri ŝi kaj ĉiuj aliaj kontreaj supersteluloj ĉe la Muzika Muzeo en Naŝvilo.

La branĉo de kontreo, konata kiel la Naŝvila sono, havis sian glortempon en la malfruaj 1950-aj jaroj. La Naŝvila sono estas konsiderita pli pop-influita versio de kontreo.

Se vi venas al Naŝvilo por sperti kontrean muzikon, ne simple vagu de drinkejo al drinkejo aŭ stratangulo al stratangulo por aŭdi la kantistojn de la tago. Ankaŭ prenu tempon por viziti la ekspoziciojn ĉe la "Muzikista Halo de Famo kaj Muzeo".

Ĉi tie vi ricevas scion kaj senton pri la tuta historio kaj evoluo de kontreo. Ĉi tie vi povas ekscii, kiu estis la unua virino en kontreo, nome Kitty Wells, kaj kiel ŝi faris ĝin granda. Vi ankaŭ povas havi ideon pri kiel Naŝvilo fariĝis la mekao de muziko en Usono, ĉar pli

kaj pli da kompanioj komencis produkti muzikon ĝuste ĉi tie.

Ni spontane eksidis en restoracio por manĝi, kiam mia edzo kaj mi estis en Naŝvilo. Ĝuste kiam ni eksidis, grupo nomita The Martins komencis ludi mian plej ŝatatan kontrean kanton: "Portu min reen al Old Virginia" verkita de James A. Bland. Mi sentas min forportita, ĉirkaŭ la tabloj homoj kantas dum ili levas la glasojn. La etoso estas altnivela. La sola afero, kiu maltrankviligas min, estas la mesaĝo. Mi havas la senton, ke kontreo ne tre sukcesis renovigi sin kaj ke ĝi do havas problemojn por kapti pli junan publikon.

Ni ankaŭ vizitas Chattanooga dum nia vojaĝo tra la ŝtato Tenesio. En la malnova neuzita stacidomo pendas bildo de Elvis Presley. Kompreneble, li ankaŭ iam estis ĉi tie kantante kaj registrante muzikon. Ni devas rapidi kaj preterlasi la viziton al Memfiso, kiu estas la vera hejmurbo de Elvis Presley. Sed lia spirito ŝvebas super ni dum la vojaĝo tra la tuta Tenesio. Verŝajne kontreo bezonus nun novan Presley por akiri akcelon kaj altiri novan publikon inter la plej junaj.

Kristina Jonäng

La buso kiu eraris pri la vojo

Lars-Olof Granat rakontas

La olda urbo "Carcassonne"

Trafita de malantaŭe. Retenita de la fronto. Homoj krias kaj bruas. Ĉu temas pri

"Aŭtovoja manio" ĉe la aŭtovojo A10 en Londono? Ne, nur ordinara tago sur trafikata strato en Tuluzo en la sudo de Francio. Vi faras tion, kiam vi parkas, iom antaŭenpuŝas, iom malantaŭen puŝas kaj baldaŭ vi estas en parkuma poŝo aŭ el ĝi, krom se iu nescianta turisto estis tironta sian manbremson, kompreneble. Tiam vi blovas vian kornon. Aŭ krias. Nia veturilo ne estis tiel elmetita al ĉi tio, ĝi estis mikrobuso kaj ĝi estis iom tro granda por forpreni. Krome, nia grupo havis du identajn busojn, kiujn ni ĉiam provis parki unu apud la alia.

Nia grupo konsistis el kelkaj homoj, kiuj per sia dungado ĉe Volvo kaj Ericsson partoprenis en lingvokurso en la franca por povi paroli kun niaj kolegoj en Gento kaj Grenoble respektive. Mi mem ĉeestis ĉi tiujn kursojn ĉiusemajne dum pluraj jaroj. Kion do Volvo kaj Ericsson havis komune? Nu, nia franca instruistino, Annie-Paule Jaulin, tre ĉarma franca virino, kiu estis edziniĝinta al svedo kaj loĝas en Gotenburgo. Ŝi ĝuis organizi renkontiĝojn en Gotenburgo kaj studvojaĝojn al Francio. Do kiam ŝi proponis familian vojaĝon al sia naskiĝurbo Tuluzo por dediĉitaj kursanoj kun familioj, nia familio akceptis la proponon. Anneli kaj Christin estis en bazlernejo kaj havis semajnon libera de lernejo.

Ĉiuj ekskursanoj antaŭe renkontiĝis kaj konatiĝis dum kelkaj belaj vespermanĝoj. Kelkaj familioj jam partoprenis en la vojaĝoj de Annie-Paule kaj iom pli bone konis unu la alian, sed baldaŭ ĉiuj, eĉ ni novuloj, sentis sin kiel "malnovajn konatojn", ne laste la infanoj, tri knaboj kaj tri knabinoj. Annie-Paule provis igi nin paroli la francan en ĉiuj situacioj, do kun ŝi, kelkaj el ni faris tion, sed cetere ĉiuj parolis la svedan. Sed pri unu punkto ŝi estis decidita, nia kara "profesoro", ĉiu havu francan nomon! Mi nomiĝis "Lucien", ĉar la pli evidentan "Laurent" jam prenis alia "Lasse" en la grupo, lia nomo estis Lasse Dahlqvist cetere. Ingegerd iĝis "Isabel", Anneli iĝis "Angelique" dum Christin jam havis sufiĉe da franca nomo.

Ni loĝis la tutan tempon en la sama hotelo en la centro de Tuluzo kaj faris tagajn ekskursojn uzante niajn mikrobusojn. Annie-Paule foje donis al ni malgrandajn "taskojn" por fari aŭ esplori ion, kio postulis paroli la francan. Tio fariĝis la kazo kun ĉiu unuopa franco kun kiu ni parolis, ĉar neniu sciis ion krom la francan. Nu, cetere, estis unu, kiu sciis iom la anglan, juna parenco de Annie-Paule. Li estis piloto kaj tiam oni devas scii iom la anglan.

Estis tre ambicia programo, kiun ŝi aranĝis, ne streĉa sed tre riĉa je enhavo. Ni kompreneble vizitis preĝejojn kaj muzeojn en Tuluzo. Ni vizitis la enormajn subterajn kavernojn "Gouffres-de-Padillac", kie profunde en la monto ni iris per boato sur granda subtera lago kun maldensa, verda brilanta lumigado, kiu estis estingita tuj post kiam ni pasis por ne ĝeni la plantojn, kiuj estis adaptitaj al la mallumo tie malsupre. Christin kaj mi partoprenis en la subtera boatvojaĝo, dum Ingegerd kaj Anneli preferis skribi poŝtkartojn en la taglumo tie supre. Nun la kavernoj estis tiel grandaj, ke mi kredas ke neniu povus senti sin kaptita tie, sed kompreneble kavernoj estas kavernoj. Alia vizito estis al vinkultivisto, kie ĉiuj aĉetis bonaĵojn por porti hejmen al Svedio. Luj el la pli bonaj markoj havis tre longan konservecon, asertis la vendisto. Li verŝajne ne vere sciis, pri kio li parolas, ĉar niaj plej bonaj boteloj elĉerpiĝis post nur semajno.

Speciala vizito estis la malnova mezepoka urbo "Carcassonne" kun ringa muro, kiu estas eĉ pli granda ol tiu en Visby. Mia plej forta impreso el Carcassonne ankoraŭ ne estis la malnovaj domoj kaj rememoroj pri milita tempo en Eŭropo, eĉ ne la vido de tre franca restoraciulo kun nigra bireto, striita svetero kun bareleta ventro kaj du bagetoj sub la brako. Ne, la plej forta impreso por mi estis la vizito al birdoparko ekster la urbo, kie oni kolektis grandajn birdojn el la tuta mondo, plejparte rabobirdojn. Per grandaj birdoj mi celas GRANDAJN birdojn, reĝajn aglojn, kondorojn ktp. Ĝi fakte funkciis kiel hospitalo por vunditaj birdoj, multaj el la vundoj estis kaŭzitaj de homoj, kiuj kaptis aŭ ligis tiujn belajn bestojn por montri ilin kiel *objektojn*. En ĉi tiu parko la birdoj vivis sufiĉe libere, dum la plej granda parto de la tago en grandegaj birdejoj, kiuj permesis malmulte da flugo.

Do, al la tre speciala: Ĉiutage plej multaj birdoj povis eliri kaj flugi, unu post la alia aŭ

en grupoj. Sciiga gvidisto rakontis pri la komerco ĝenerale kaj pri ĉiu birdo aparte. La unuaj birdoj, kiujn li petas de siaj helpantoj alporti, estas du grandaj agloj kun blankaj kapoj, li verŝajne diras iliajn specionomojn, sed mia franca lingvo ne sufiĉis. Ili sidas sur liaj ŝultroj kaj je difinita ordono ambaŭ ĵetas sin per potencaj flugilbatoj, preskaŭ muĝas en la aero. Ili gajnas altecon, turnas paralele kaj venas al ni en plonĝo kaj preterpasas nin je distanco de unu aŭ kelkaj metroj kun siblantaj flugiloj. Sonas kiel granda velŝipo en malantaŭa vento. Post tiu ĉi trairejo ili prenas novan altecon kaj rapide leviĝas supren kaj for, ili leviĝas kaj altiĝas, fariĝas pli kaj pli malgrandaj, fine oni vidas ilin kiel du malgrandajn punktojn je alteco de proksimume 400 metroj, almenaŭ du kilometrojn for. Estas malfacile vidi ilin. Ĝene, mi pensas, ĉar tie malaperis du el la veraj allogaĵoj de la parko.

Tiam la gvidisto levas kunpremitan pugnon rekte supren en la aero. "Nun rigardu la aglojn", li diras, "nun ili vidas, kion mi havas en mia pugno!" Kaj vere, ni vidas, kiel ili plonĝas, malproksime, por rapidigi, ni baldaŭ ne plu vidas ilin, ili flugas tro malalte, sed post minuto (ili certe forveturis je 100 km/h) ili aperas ducent metrojn for, leviĝas al alteco de 50 metroj por ricevi superrigardon kaj daŭras en forta plonĝo al ni. Ni kaŭras, estas nekredbla forto en la atako, ili malrapidiĝas, flugas unu post la alia, malpeze kaptas la brakon de la deĵoranto per unu ungego kaj ŝiras la viandopecojn, kiujn li tenas en la mano per la alia ungego kaj beko. Post kelkaj sekundoj, solaj, ĉiu kun sia peco da viando, ili revenas al liaj ŝultroj kaj sidas tie kaj komencas purigi la plumojn. Estis tiel bele, ke ni preskaŭ ploris, kia fido! Krome, li diris, la ideo estas, ke post kiam ili estos rehabilititaj, ili denove estos liberigitaj en taŭgan arbaron en taŭga lando. Ĉi tiu komerco estas por la birdoj, ne por la homoj.

Tiam unu birdo post alia estis liberigita kaj ĉiuj revenis same volonte. La lasta birdo, kiun li montris, estis grandega nigra vulturo, *dek metrojn inter la pintoj de siaj flugiloj*. Ĝi iam estis mistraktita, tiel ke oni preskaŭ povus diri misuzita. Flugilo estis rompita, misresanigita, rerompita kaj nun estis tute resanigita denove. Nun tiu ĉi kompatinda birdo lernu flugi, ĝi neniam antaŭe havis la ŝancon fari tion. Ili jam progresis sufiĉe longe kun la ekzercoj, diris la trejnisto, ĝi jam povis flugi dek metrojn. La asistantoj portis sian protektaton supren sur malgranda roko, eble kvin metrojn alta. Kiam la trejnisto donis la signalon, la vulturo saltis super la rando kaj akiris rapidecon tra la plonĝo, ĝi anguligis laŭ la malantaŭa rando de la flugilplumoj por akiri pli da levo kaj poste leviĝis kelkajn metrojn kaj poste glitis en preskaŭ perfekta alproksimiĝo, denove anguligis la flugilojn kaj haltis preskaŭ perfekte, tuj kiam la difektita flugilo iomete brosis la teron kaj ĝi devis ŝanceliĝi kelkajn paŝojn antaŭ ol ĝi povis kolekti la flugilojn kaj meti ilin rekte kontraŭ la korpon. Tiam multaj el ni ploris, almenaŭ tiel aspektis ĉar konstante pluvetis, do ni ĉiuokaze estis malsekaj en la vizaĝo.

Krom ĉiuj vidindaĵoj, ni estis konstante provizitaj per aliaj kulturaj ingrediencoj. Ĉiuvespere (kaj foje ankaŭ tage) estis kuirartaj ekstravagancoj de rango. Plurspecaj

manĝoj kun fantome bone preparita viando kaj grandega vario en la preparado de la terpomoj plus multe da freŝaj legomoj. La kuirado verŝajne estis tre energiefika por sia tempo, ĉar la kuiristo certe preterpasis la fornon kurante kun la bifstekoj metron supre en la aero, ili estis foje sufiĉe sangaj. Ĉi tiu aliro ne estis aprezita de niaj infanoj, ni devis klarigi al "le chef de cuisine" kiel fajne haki la viandon kaj poste friti la hakaĵon ĝuste kiel patobifstekoj. Nur post tri provoj kun akompana inspektado de la viando la infanoj povis akcepti la aranĝon. Tiam preskaŭ ĉiuj likvaj gutoj da sango estis for.

Kelkajn tagojn McDonald's fakte fariĝis ilia saviĝo. Multaj vesperoj finiĝis, kiam Christin ekdormis en la drinkejo en miaj brakoj. Neetika kaj nerespondeca? Ne, mia Dio, ni estis en Francio, estis tre multe "comme-il-faut". Iun vesperon ni estis ĉe la kabaredo, kie du viroj kantis kaj dancis. Kiam Christin ekdormis en la mezo de ilia spektaklo kaj komencis ronki laŭte, ili faris grandan interkonsenton el tio, kiel malbonaj distriktoj ili estas kaj tiel plu. Ankoraŭ kun briletoj en la okuloj.

Unu el la lastaj vesperoj ni ĝuus vere francan vespermanĝon sur restoracia boato, alligita ĉe la norda bordo de la rivero Garono. Ni loĝis sur la suda flanko, do, ni prenis niajn mikrobusojn tien. Verŝajne mi iom antaŭeniris kun nia buso kaj kiam ni estis sufiĉe proksime de la celo, ĉe Rue de Sebastopol, aperis subtera garaĝo. "Perfekte", mi pensis kaj veturis malsupren. Ni enŝosis kaj iris al la restoracio-barĝo, ĝi ne estis tiom malproksime. En la alia mikrobuso estis nia franca instruistino, do, ŝi montris al ili kiel veturi en Tuluzo. La tutan vojon al la fronto. Al la pasejo. Sur herbopeceto inter du grandaj arboj ili parkis sian buson. "La garaĝo," ili diris, "estas tre malproksime, iru preni vian buson kaj ni havos sidlokon por vi ĉi tie. Estos pli facile kiam ni iros hejmen, ni

verŝajne havos iom da vino ktp". Bone, mi pensis, oni diras tion, do... "Mi tuj revenos!"

Laŭ la strato, en la garaĝon, malŝlosi, forveturi. ELIREJO, ĝi diris. Sur tri ŝildoj. Por ke neniu hezitu pri kiun elekti, ili estis klare distingitaj kaj facile distingi unu de la alia. "Elirejo 1" estis skribita sur unu, "Elirejo 2" sur la alia kaj tute prave "Elirejo 3" sur la tria. Tiam la elekto ne gravas, mi pensis, kaj elektis kun la helpo de la infanrino "ole, dole kaj doff". Ĝi estis "doff". Supren laŭ deklivirejo, sur urban ŝoseon. La aŭtovojo al Bordeaux. Malproksime maldekstre mi vidis miajn amikojn apud la barĝo sur la gazono. Nu, tio devus esti riparita baldaŭ, mi pensis, mi ekflugos ĉe la sekva elirejo, veturos trans viadukton kaj malsupren laŭ la aŭtovojo en la kontraŭa direkto. La sekva elirejo venis sufiĉe baldaŭ, mi ekflugis, preterpasis la viadukton kaj denove ekflugos orienten.

Tiam ekzistis neniu aliro orienten. Mi eliris anstataŭe sur la giganta ponto super kaj la rivero Garono, kaj la Canal-du-midi, kiu ligas Biskajon al Mediteraneo. Facile riparite, mi pensas, mi turnas denove en simila maniero. Nun ĝi ne eblis. Maldekstraj turnoj estis malpermesitaj ĉie. Sed dekstren eblas. En unudirektan straton, kie oni denove povis nur veturi rekte antaŭen aŭ turni dekstren. Mi turnis dekstren. Mi ĉiam povis orienti min geografie helpe de la rivero, la montoj kaj la suno, do, mi sciis kiun direkton mi iras, sed ne kiel eliri el ĉi tiu labirinto. Nun mi estis firme enretigita en la suda antaŭurbo de Tuluzo.

Intertempe, kompreneble, ili komencis iom enpensiĝi ĉe la manĝbarĝo. Post duonhoro ili decidis eniri kaj manĝi sen mi. La infanoj malsatis. Ili trankviliĝis kaj komencis mendi kaj atentigis, ke alia persono baldaŭ alvenos. Kiam fine fariĝis longa la atendo, eĉ la ĉefservisto komencis iom maltrankviliĝi. Maltrankvila franca kortegano ne estas iu pala kaj malproksimema filozofo, li vivas sian propran maltrankvilon kaj kompaton por la

angoro de ĉiuj aliaj, tiel ke la sufero de Kristo sur la kruco paliĝas en komparo. Niaj infanoj, kiuj tiam komencas demandi ĉu paĉjo neniam aperos denove, ne estis trankviligitaj de lia certigo, ke paĉjo verŝajne tute ne dronis en la Garono kaj espereble ankaŭ ne estis surveturigita de kamiono. Malgraŭ tiuj traŭmat-similaj travivaĵoj, la grupo hardigas sin kaj komencas mendi *foie graso*, trufoj, *chardonnay* kaj aliajn vivnecesaĵojn.

Ĉi tie proksimume komenciĝas mia plej esenca parto de mia franca lingvokurso. Mi nun ne havas eĉ la plej malgrandan ideon kiel trovi la vojon, ĉar kompreneble la suno profitis la okazon por plonĝi malantaŭ la montoj, samtempe kiam pluvegaj nuboj kovris la urbon. Kie estas nordo? Kie estas la rivero? Kie estas la montoj? Kie estas la barĝo? Kie mi mem estas? Estas nur unu eliro ĉi tie: peti direktojn. Kiel ĉiuj scias, svedaj viroj havas enkonstruitan malemon al ĉi tiu aparta solvo ekde naskiĝo. Kiel tamen, eble ne ĉiuj scias, mi precipe tute ne havas problemojn pri tio, mi aprobas mian virinecon, eble. Mi traktas la taskon kun vicleco kaj entuziasmo por iom proksimiĝi al mia celo per taŭgaj demandoj, se nur unu kilometron ope.

Kaj kia respondo! La francoj estis superĝojaj! Ĉiufoje kiam mi haltigas mian buseton kaj demandas kiel alproksimiĝi al la Rue-de-chance aŭ al la pont-du-desespero, konsiderinda amaso da homoj kolektiĝas kaj diskutas pri tio, ĉiufoje donante al mi almenaŭ dekkvin alternativajn solvojn, post kiuj, je mia peto, ili konsentas decidi pri la plej bonaj du aŭ tri. Mi ne iros pli for ol tio. Mi devas retiriĝi al "*ole, dole kaj doff*" denove, sciante bone kion, tio povas signifi. Post unu horo da diligenta konjugacio de fortaj verboj kaj deklinacio de adjektivoj kaj ripetado de ĉiuj ĝentilaj frazoj necesaj por eviti la gilotonon, mi ekaperas sur la ponto super Garono kaj Canal-du-midi en norda direkto, trovas enirejon al la areo ĉirkaŭ la restoracia barĝo, trovas la herbpeceton inter la arboj, enŝipiĝas en la boaton, kaj estas, kun ĝojkriado de la ĉefservisto kaj liaj kolegoj, eskortita al loko ĉe la tablo, servita la plej mirindaj pladoj kaj guto aŭ du el iu diokantita eliksiro de vivo, kaj fine la neevitebla komento de la amiko "Odile" (kies vera nomo estas Ulla) al "Isabel" (t.e. Ingegerd): "Oni devas meti ŝnuron sur tiu viro!"

Lars-Olof Granat

Odoroj allogas kulojn

Inga Johansson trovis ĉi tiun informan artikolon:

<http://esperantaretradio.blogspot.com/2023/06/odoroj-allogas-kulojn.html>

Kelkaj homoj ricevas aparte ofte pikojn de kuloj. Tio estas kaŭzata precipe de ilia odoro.

Novaj studaĵoj montras kiuj odoraj substancoj estas ŝatataj de kuloj – kaj kiuj odoroj forpuŝas ilin.

Studaĵo, kiu antaŭ nelonge estis publikigita en faka periodaĵo, montras kiel la individua korpa odoro influas la propran allogecon por kuloj. La rezulto diras ke aparte la odoraj substancoj de la ŝvito efikas alloge.

Plej allogaj estis, laŭ tio, por kuloj la homoj kiuj elŝvitas karbonacidojn, kiel buteracidon aŭ isovalerianacidon. Tiuj karbonacidoj

aperas en la ŝvitaĵo kaj odoras malagrable laŭ la tipaodoro de ŝvito aŭ fromaĝeca piedo.

Ankaŭ la tiel nomata acetoino, kiu supozeble estas produktata de bakterioj sur la homa haŭto, allogis la kulojn. Duŝo do povas dum mallonga tempo protekti kontraŭ piko de kuloj.

Plej malallogaj por la sangosuĉantoj estis homoj, kiuj odoras de eŭkaliptolo, kiu inter fakuloj estas konata kiel 1,8 cineolo. Kiel la nomo jam indikas, eŭkaliptolo odoras laŭ la akra-malvarmaodoro de eŭkalipto. Ĝi estas uzata en buŝakvo, tasmildigaj bombonoj aŭ en kosmetikaj produktoj.

La studo estis plenumita interalie de esploristoj ĉe la John Hopkins universitato en Baltimoro, Usono. Ili prilumigis la allogecon de laodoro ĉe specimeno de nur ses personoj. Krome oni prilumigis nur unu kulan specion, nome *anopheles gambiae*. Tiu specio aperas precipe en Afriko kaj ĝi estas grava transdonanto de malario. La ekkonoj do estas nur relative eldirpovaj.

Apud la korpaodoro, ankaŭ la uzata sapo havas influon pri la allogeco por kuloj

En alia studo esploristoj de la teknika universitato de Virginio analizis la diversajn

odorajn substancojn de kvar testpersonoj, kiuj estis aŭ nelavitaj aŭ lavitaj kombine kun kvar diversaj markoj de sapoj.

Tri el la kvar testitaj sapoj allogis la moskitojn pli forte ol la nelavitaj odorspecimenoj de la personoj. La forteco variis de persono al persono. Laŭ la rezultoj kuloj apenaŭ ŝatis la odoron de kokosoj aŭ de migdaloj. Florecaj odoroj kiel ekzemple odoroj de violoj estis aliflanke pli allogaj por la sangosuĉantoj.

La demando, kiuodoro estas aparte alloga por kuloj, havas grandan signifon por la esplorado. Kuloj aŭ moskitoj povas transdoni infektantojn kiel la zika-viruson aŭ ili povas iniciati gravajn malsanojn. La nove ĉerpita scio pro tio eble povas helpi pri la disvolvado de pli efikaj rimedoj por la protekto kontraŭ tiaj malsanoj.

Nur la inaj kuloj pikas homojn kaj bestojn

Sango estas aparte grava por la kulinoj ĉar ĝi estas riĉa je proteinoj kaj aliaj nutraj substancoj, kiujn la kuloj bezonas por la produktado kaj kreskado de la ovo.

Apud laodoro kuloj povas percepti la elspiritan kaj tra la haŭto eligitan karbondioksidon. Ju pli da karbondioksido iu elspiras des pli ofte tiu homo estas pikata.

Zlatan

la plej bona piedpilkludanto!

Dankon pro ĉio!

Esperantaj klubanoj en la mondo amas ludi kaj vidi piedpilkon!

Ingegerd Granat

La ardeo ekflugas – Hägern lyfter

av Renate Säfström

La ardeo ekflugas en sunleviĝo
fluganta birdaro tuj super la surfaco
multaj multaj milionoj estas survoje

Hägern lyfter i soluppgång
flyttfågelsträck strax ovan ytan
många många miljoner är på väg

La ŝterno akompanas la maraglon
sidas kviete kaj pripensas
kaj en la arbaro la ruĝa oro brilas

Tärnan gör sällskap med havsörnen
sitter stilla och begrundar
och i skogen skimrar det röda guld

Rakonto de Quora, trovita de Roger Nilsson

Magiisto laboris sur krozoŝipo.

La spektantaro estis malsama ĉiusemajne, do, la magiisto faris la saman ruzon denove kaj denove.

Estis nur unu problemo: la papago de la kapitano spektis la spektaklojn ĉiusemajne kaj komencis kompreni kiel la magiisto faras ĉiujn ruzaĵojn.

Kiam li ekkomprenis, li ekkriis meze de la spektaklo: "Rigardu, ĝi ne estas la sama ĉapelo!" aŭ "Rigardu, li kaŝas la florojn sub la tablo!" aŭ "Hej, kial ĉiuj kartoj estas pikaj?"

La sorĉisto estis kolerega, sed povis fari nenion. Estis ja la papago de la kapitano.

Tiam, unu ŝtorman nokton en Pacifiko, la ŝipo bedaŭrinde sinkis, dronigante preskaŭ ĉiujn surŝipe.

Feliĉe, la sorĉisto trovis sin sur lignopeco flosanta meze de la maro, kiel la sorto volis ... kun la papago.

Ili rigardis unu la alian kun malamo, sed ne eldiris eĉ vorton. Ĉi tio daŭris unu tagon... kaj poste du tagojn kaj poste tri tagojn.

Fine, en la kvara tago, la papago ne povis reteni sin plu kaj diris... "Bone, mi rezignas. Kie estas la malbenita ŝipo?"

Mensa aritmetiko

de Roger Nilsson

Kalkuli sen papero kaj kraĵono ne ĉiam estas facila. Precipe kiam vi devas kalkuli multajn nombrojn kun multaj ciferoj. Aldoni unuciferajn nombrojn ofte estas facila, se ne estas tro multaj.

Plej multaj homoj konas la multipliktabelon kun nombroj ĝis 10, sed tiam ĝi fariĝas pli malfacila kiam oni venas al multiplikoj kun komponantoj pli altaj ol 10.

Kiel vi povas kalkuli 47×43 sen helpo de papero aŭ kalkulilo?

Estas simpla maniero: Ambaŭ komponantoj komenciĝas per 4. Al tiu 4 oni aldonas 1 kaj ricevas 5.

Kaj tiam vi multobligas ĉi tiun kvinon per la kvaro: $5 \times 4 = 20$.

Tiam vi multobligu la sepon kaj la trion. Vi ricevas $7 \times 3 = 21$.

Vi apudmetas ilin post la lasta numero kaj ricevas 2021! Simpla, ĉu ne? Bonvolu kontroli la respondon.

Ni provas denove per 68×62

$6+1 = 7$, $7 \times 6 = 42$, $8 \times 2 = 16$. La respondo estas 4216.

Tamen, estas kaptilo: La du nombroj multobligotaj devas esti ene de la samaj

dekoj. Do, ne eblas uzi la metodon por ekz. 28×16 .

Aŭ atendu... Dividu 28 per 2, tiam ni ricevas 14×16 . Kaj nun la kriterioj estas plenumitaj.

Per la ĉi-supra metodo, la rezulto estas $14 \times 16 = 224$, sed ĉar ni antaŭe dividis per 2, ni multobligas la finan rezulton per 2 kaj ricevas 448 . Do $28 \times 16 = 448$.

Iom da cerba ekzercado

Kio estos 15×15 , 25×25 , 35×35 , 45×45 , 55×55 , 65×65 , 75×75 , 85×85 , 95×95 ?

Vendi kaj aĉeti monerojn, eĉ esperanta monero

Temas pri monera aŭkcio en Londono, kie esperanta monero aperis. **Walter Klag** interesiĝas pri malnovaj moneroj. Por mi, tio estis nekonata afero, sed kiam mi legis pri la diversaj moneroj el diversaj epokoj, mi eksciis ke per la moneroj oni lernas multon pri la homa historio. Jen pri esperanta monero, sendita de Walter Klag. /Siv

London Coins Ltd

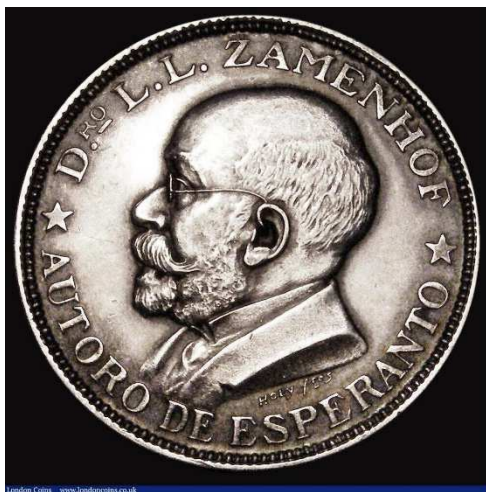
Auction 181 3–4 Jun 2023
Lot 980 – *esperanta monero*:

Starting price/*Komenca prezo*: 40 GBP

Price realized/*Prezo realigita*: 110 GBP

Esperanto – Internacia Lingvo Fantasy
Coinage Spesmilo 1912

25-a Datreveno de la unua eldonado de la
lingvo. 30mm diametro en arĝento, 12.62
gramoj. Stampita ĉe Holy Freres, Svislando.

Raporto de la Urba Asembleo 23-05-25

de Jesper Berglund

Ĝi estas la tria raporto de la Urba Asembleo en Ora Ĵurnalo. Por priskribo de la menciitaj partioj, vi povas legi numeron 61 el aprilo.

Ne estas evidente, kiun tradukon oni uzu por la vorto "kommunfullmäktige." Mi surteriĝis sur la fakto ke mi uzu "la urba asembleo". Se iu scias, kiu vorto estas absolute ĝusta, bonvolu sciigi min!

La plena konsilio en Gotenburgo ĉiam komenciĝas per horo de demandotempo. Horo, kiam la opozicio povas demandi al la regantaj partioj demandojn pri kiel ili volas trakti aferojn, kiuj estas gravaj por la komunumo.

Ĉi-foje la demandosesio estis interrompita de protestoj de la galerio de la aktivula grupo

XR, Extinction Rebellion, kiu kriis, ke estis la kulpo de la asembleo, ke ĉiuj sur la planedo mortos.

Post paŭzo, tamen, la demandosesio povis daŭri kaj la gvidanto de la Moderuloj povis demandi la prezidanton de la urba estraro pri tio, kion li faros por malhelpi flagojn de la Kurda Laborista Partio (PKK) esti hisataj sur la flagstangojn de la komunumo.

La asembleo daŭrigis kun la tagorda punkto "Kontado de la misio efektiviĝi, kadre de ekzistantaj regantaj dokumentoj, labormetodon kun la celo kontraŭstari geedzecon de kuzoj". La konsilio tiam decidis evoluigi novan GLAT-planon. Tio post longa kaj sufiĉe malbela debato, kie la Svediaj Demokratoj ekatakis islamanojn.

Estis serio de teknikaj aferoj kun titoloj kiel ekzemple "Gvidlinio de Gotenburga Urbo por rekta profito de la Urbodoma Grupo kaj reviziita procezo por financa kunordigo – Raportado de taskoj por produkti longperspektivan daŭrigeblan financon kadron por la Urbodoma Grupo" kaj "Raportado de la 2022-propietaj dialogoj por

regionaj kompanioj.” Ni finis la kunvenon sep horojn post kiam ĝi komenciĝis, diskutante novan raporton pri egaleco kaj sociekonomia malegaleco en la komunumo. La malegaleco kaj apartigo en la urbo kreskas. La averaĝa vivdaŭro por virinoj estas 80 jaroj en Bergsjön, malriĉa areo, en Norra Älvstranden, riĉa areo, ĝi estas 89 jaroj. Por viroj en la samaj lokoj, la averaĝa vivdaŭro estas respektive 76 kaj 85 jaroj. La raporto ankaŭ pritraktas kiom da infanoj loĝas sub malalta

ekonomia normo. Tre malsama depende de kiun flanko de la urbo vi rigardas. Por tiuj, kiuj volas legi pli, estas la tuta raporto, en la sveda, ĉe:

<https://goteborg.se/wps/portal/enhetsida/jamlikt-goteborg/rapporter>

La debato estis stranga kaj unu partio parolis pri ”la bona malegaleco” kaj diris, ke se oni havas tro da egaleco, tio estos kiel en la realaj socialismaj landoj aŭ kiel en Nord-Koreio.

Jesper Berglund

La laboro por la klimato en la komunumo Alingsås

de Jan Bondesson

Alingsås estas mezgranda komunumo en la regiono Västra Götaland de preskaŭ 43 000 loĝantoj en okcidenta Svedio, situanta proksimume 5 mejlojn de la dua plej granda grandurbo de Svedio.

Proksimume duono de la loĝantoj vivas en kamparaj lokoj.

Ĝenerale, la klimata laboro komenciĝis per la adopto de politiko en 2019 bazita sur la ”Agendo 2030” de UN. Ĝi estas tutmonda agadplano kun 17 ĝeneralaj celoj por transiro al daŭrigebla socio kiel Svedio, kaj multaj aliaj landoj.

La regiono Västra Götaland, kiel la aliaj 20 regionoj en la lando, daŭre laboris por krei profunde proprajn lokajn tagordojn nomitajn ”Klimato 2030”.

Al la komunumoj estas ofertitaj menuo de klimataj mezuroj por elekti.

La komunumoj elektas kelkajn tiajn rimedojn, kiuj estas tiel nomataj ”Engaĝiĝoj” de la komunumo. Ĉi tiuj estas plutraktitaj.

La ambicio de Alingsås estas proksimume en la mezo inter la 290 komunumoj de la lando kaj ĝi estis tre singardema pri tro da promesoj.

Ne vere ŝajnas, ke la komunumo komprenas la seriozecon. La bezono adapti la komunumon por ekzemple ekstrema vetero, kiel inundoj aŭ varmondoj kun sekeco kaj pliigitaj fajrorisikoj, ŝtormoj kaj ekstremaj vintraj kondiĉoj ktp, postulas longan efektivigtempon.

Ekzemple, vi devas protekti malaltajn proprietojn deturnante akvon, konstruante/plifortigante pontojn kaj vojojn, protektante hospitalojn, flegejojn, lernejojn/antaŭlernejojn kontraŭ varmo kaj malvarmo, ktp.

Ankaŭ gravas fortikigi la elektron, akvon kaj kloaksistemon. Multo de la bonfarto dependas de la havebleco de energio.

La urbodomo.

Rilate energion, unu loka ventoturbinaro funkcias kaj alia baldaŭ ekfunkcios. Krome, sur la desegna tablo estas bateriaro. Ĉi tio ne signifas, ke ĉi tiu energio tuj fariĝos loke disponebla.

Por kontentigi la menciitajn minacojn, la komunumo parte adoptis Klimatan Strategion en junio 2022, sekvita de du agadplanoj en aprilo 2023.

La unua nomiĝas "Agadplano por Limigita klimata influo" kaj la dua "Agadplano por klimatadoptado".

Kion ni nun atendas estas, ke la agadplanoj kondukos al tio, ke la komitatoj kaj administracioj de la komunumo konkretigos siajn respektivajn respondecojn, fiksos al tiuj celojn, decidos kiel la celoj estos sekvataj kaj distribuos la taskojn inter la dungitoj. Estos ekscite vidi.

La plej grava parametro, kiu devus esti monitorita – karbondioksido – ne estos monitorita. Oni diras, ke ĝi estas tro malfacila.

Karbona dioksido estas la plej pliigita kaj longdaŭra forceja gaso. Proksimume 40 komunumoj establis karbondioksidbuĝetojn kaj la Klimata Sekretariejo en Upsalo-universitato evoluigis kaj metodojn kaj ilojn por bildigi la rezulton.

Tio certe povas esti rafinita. Estas bone ne perdi fokuson pri la plej grava afero por teni la temperaturon ne tro alta – nome redukto de karbondioksida ellaso. La karbondioksida buĝeto helpas nin pri tio. La mondo ŝajne ne povos plenumi la maksimumon de la Pariza Interkonsento de 1,5 gradoj, sed ni devas strebi superi ĝin kiel eble plej malmulte.

Tio plibonigus nian postmortan renomon.

Jan Bondeson

Västsahara – en annan ockupation

Lena Thunberg:

Kan den stora korruptionsskandalen som avslöjades i EU-parlamentet i december 2022 få EU-politiker att slå in på rättvisans väg? Det visade sig ju att parlamentariker och anställda tagit emot mutor av både Marocko

och Qatar. När det gäller "Marocco-gate", har en före detta EU-parlamentariker redan erkänt mutbrott. Han ska ha tagit emot och betalat marockanska pengar för att parlamentariker ska agera för Marockovänliga beslut. Samtliga häktade är

nu släppta med elektronisk fotboja, men det lär dröja innan allt material gått genom och en rättegång kan äga rum.

Samtidigt har Marocko fått högt anseende för att vara det land som är bäst på att producera hållbar grön energi; sol- och vindkraft. Längs Atlantkusten byggs nu stora anläggningar för sol- och vindprojekt. Det låter ju bra. Problemet är bara att denna gröna energi byggs på ockuperat västsahariskt område där elen används för att befästa Marockos ockupation; till polisen, militären och till exploateringen av Västsaharas naturtillgångar, till fiskeindustrin, fosfatindustrin och till de Marockoägda stora energislukande växthusen.

Under tiden har västsahariernas Polisario Front fört en lång och envis diplomatisk kamp för sina rättmätiga krav på avkolonisering enligt FN-beslut samt slut på Marockos ockupation. Omvärlden och media har dock slagit dövörat till.

I maj 1973, för 50 år sedan, grundades den västsahariska befrielseörelsen Polisario Front. Därmed startade den väpnade kampen mot den spanska kolonialismen.

Två år senare gjorde Spanien en hemlig och olaglig överenskommelse med Marocko, vars anspråk på Spanska Sahara hade avvisats av Internationella Domstolen i Haag. Spanien lämnade "sin" koloni till Marocko, men fick i gengäld behålla fiskerättigheter samt del av vinsten från den enorma fosfatfyndigheten i Västsahara.

Idag fortgår Marockos ockupation av cirka 75 procent av Västsahara. En stor del av den västsahariska befolkningen bor i ett av världens äldsta och helt unika flyktingläger i Algeriet. Flyktinglägret administreras av västsaharierna själva, men med internationellt humanitärt stöd från olika FN-organ.

I den ockuperade delen av Västsahara är västsaharierna nu en minoritet. Alla tecken på protest mot den marockanska ockupationen eller krav på att den FN-ledda folkomröstningen om självständighet äntligen ska verkställas, slås ner brutalt.

Europas kolonier i Afrika är idag självständiga stater – utom Västsahara. FN-resolutionen om avkolonisering gäller fortfarande. En FN-styrka, Minurso, finns på plats sedan 1991 för att genomföra en folkomröstning, där västsaharierna ska besluta om de vill tillhöra Marocko eller bli ett självständigt land. Den folkomröstningen har Marocko obstruerat och vägrar numera att acceptera självständighet som ett alternativ i en folkomröstning.

FN:s säkerhetsråd med sina fem medlemsstater med vetorätt och egna agendor är handlingsförlamat. Frankrike med nära band till Marocko stoppar alla resolutioner som missgynnar Marocko.

EU vill inte stöta sig med Marocko, som sedan många år får stora belopp för att stoppa migrationen från Afrika över Medelhavet via Spanien till Europa.

Västsaharas stora naturtillgångar, fosfat, fisk och sand har gett upphov till flera domar i EU:s högsta rättsinstans, EU-domstolen. Handel med västsahariska varor är nämligen inkluderade i EU:s handelsavtal med Marocko. Fel, har EU-domstolen sagt i tre domar: Västsahara tillhör ju inte Marocko. Trots dessa domar har EU-kommissionen, Rådet och EU-parlamentet gått emot sin egen domstol och därmed godkänt Marockos fortsatta stöld av västsahariska varor. I höst kommer en fjärde dom.

Hur kunde det bli så här?

Nu har kriget startat igen efter att marockansk militär 2021 gick in i en buffertzona och därmed bröt mot eldupphöravtalet. Vem talar om detta?

Om inte Marocko tydligt pekas ut som ansvarig för ockupationen, finns risken att andra länder gör samma sak.

Lena Thunberg 2023-06-15

Redaktör för Tidskriften Västsahara

Resumo: En decembro 2002 estis korupcia skandalo malkovrita en la EU-parlamento kiam parlamentanoj estis subaĉetitaj de Maroko. Samtempe daŭras la okupacio de Okcident-Saharo fare de Maroko. *Cetera enhavo kiel la artikolo en Ora Ĵurnalo n-ro 60.*

Valhallabadet

– naĝejo en Gotenburgo

de Ingegerd Granat

La Valhalla-naĝejo estas la rezulto de arkitektura konkurso, kiu estis decidita la 9an de aprilo 1948. Origine estis la arkitekto Nils Olsson, kiu desegnis la unuan projekton, sed ĉar li mortis en 1951, la arkitekto Gustaf Samuelsson finis la laboron pri la naĝejo.

La projekto ricevis ankaŭ bronzan medalon ĉe la artaj konkursoj ĉe la Olimpikoj en Londono 1948. Dum la monato majo 1949, la unua ekfoso estis farita kaj baldaŭ estis tempo inaŭguri "Valhalla", pli precize la 6an de decembro 1956. Torsten Henriksson, kiu tiam

estis urba sekretario, inaŭguris la banejon en la Gotenburga centro.

Mi mem estis unujara, kiam "Valhalla" estis inaŭgurita kaj mi fariĝis unu el la lernejoj infanoj, kiujn oni ordonis tien unu fojon ĉiusemestre. Mi memoras la fortan odoron de kloro, kiu trapenetris la konstruaĵon. Ĉe la enirejo oni donis al ni ŝlosilon kun dika kaŭĉuka rubando, kiu fiksiĝus ĉirkaŭ la pojno aŭ la maleolo. Oni ankaŭ ricevis blankan tukon antaŭ ol esti permesita en la vestoŝanĝejojn, kie estis la vestoŝrankoj. La

sekva paŝo estis la duŝoj antaŭ ol oni surmetus la naĝkostumon. Kiam vi eliris en la naĝhalon, vi vidis spacojn por spektantoj, saltturojn kaj trampolinon.

Estis du basenoj, unu malprofunda kaj alia profunda. Dum mi fariĝis pli maljuna mi aprezis naĝadon kiel ekzercadon kaj vizitis "Valhalla" regule unufoje semajne dum iom da tempo, tute libervole! Aŭdu kaj miru!

La vitra mozaiko kiu ornamas la gablojn de la naĝhalo estis kreita de la artisto Nils Wedel. Tra la jaroj, la konstruaĵo estis submetata al misformiĝo pro la mola tero kaj la belaj mozaikoj estis difektitaj. Dum la somero de 2022 ili estis renovigitaj por la granda 400-a

urba datreveno kaj unu el la restaŭristoj, Lisa Holmgren diris:

” ... temas pri iom nekutima kaj grandskala projekto, sed estas honoro kunlabori kun siaj kolegoj sur la bela vitra mozaiko de Nils Wedel en la Valhalla-naĝejo.”

Bonvolu naĝi en la 25-metra baseno kaj rigardi la belajn gablojn.

Poste proksimiĝu al la muro kaj vidu la malgrandajn mozaikojn, el kiuj iuj estas speciale tranĉitaj por enĝustiĝi. Aŭskultu kiel oni ŝprucas kaj saltas de turoj kaj trampolinoj. Ne lasu la fortan odoron de kloro malhelpi vin fari ĉi tion. Iru naĝi!

Ĉio estas grava

De Ingegerd Granat

Ĉio estas grava:

Ĉiuj, tie ĉi en la mondo,
ĉiu plantu pacon!

Estas ĉies respondeco,
Ĉiaj floroj estu florantaj!
Ĉie, ĉiuj floroj kresku!

Plenigu vian koron per floroj!
Ĉiam lasu la koron bati
por la floranta vivo!

Ĉiel, apogu la vivantajn florojn,
ĉial mi proponos,
kaj tio estas ĉiom.